

๒๑ ตุลาคม
วันรักต้นไม้ประจำปีของชาติ

ข่าวเนติบัณฑิตยสภา

ศูนย์ประชาสัมพันธ์เนติบัณฑิตยสภา / THE BAR ASSOCIATION INFORMATION CENTER

เดือนตุลาคม ๒๕๖๓ ปีที่ ๓๓ ฉบับที่ ๓๗๕ ■ โทร. ๐ ๒๘๘๗ ๖๘๑๐, ๐ ๒๘๘๗ ๖๘๐๑-๗

<http://www.thethaibar.or.th>

๑๓ ตุลาคม วันคล้ายวันสวรรคต

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
สถิตในใจตราบนิจนิรันดร์

น้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้
ข้าพระพุทธเจ้า กองบรรณาธิการจุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภา

เนื่องจากปก

กฤษฎา บุญยสมิต*
วาสนา เกตุแห่ง**

วันรักต้นไม้ประจำปีของชาติ

น้อมรำลึกเนื่องในโอกาสครบ ๑๒๐ ปี วันคล้ายวันพระราชสมภพ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ ทรงเป็นพระบรมราชชนนีของพระมหากษัตริย์ไทย ๒ พระองค์ คือ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร (รัชกาลที่ ๘) และพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) และเป็นพระอัยยิกาในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๑๐) แห่งราชวงศ์จักรี

* อัยการอาวุโส, ที่ปรึกษาอัยการสูงสุด, ภาควิชานิติศาสตร์และการเมือง, ประธานกรรมการชำระและศึกษากฎหมายไทยโบราณ สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, อนุกรรมการประชาสัมพันธ์ เนติบัณฑิตยสภา
** นักประชาสัมพันธ์ปฏิบัติการ เนติบัณฑิตยสภา

อ่านต่อหน้า ๔

ข่าวเนติบัณฑิตยสภา

เดือน ตุลาคม ๒๕๖๓ ปีที่ ๓๓ ฉบับที่ ๓๗๕

สารบัญ

- ๒ ๑๓ ตุลาคม สกิดในใจตราบนิจนิรันดร์
- ๓ สารบัญ รายชื่อผู้จัดทำ เนื่องจากปก
- ๔ เนื่องจากปก
- ๕ ปัญหาจากข้อหาเรียกกฎหมายที่น่าสนใจ
- ๙ คำพิพากษาฎีกาที่น่าสนใจ
- ๑๑ เจาะฎีกาเด่น
- ๑๓ ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย
- ๑๕ บทความเรื่อง “โครงการฟ้องคดีไม่ยุ่งยากในทันที” ของสำนักงานอัยการสูงสุด
- ๑๘ บทความเรื่อง “ความผิดฐานหมิ่นประมาทกับการโพสต์ข้อความลงในเครือข่ายสังคมออนไลน์”
- ๒๒ มุมข่าว
- ๒๓ ข่าวเนติบัณฑิตยสภา
- ๒๔ บรรณาธิการแถลง

คณะผู้จัดทำ อนุกรรมการประชาสัมพันธ์ **ประธานฝ่ายอำนวยการ** นายปรเมศวร์ อินทรชุมนุม **รองประธานฝ่ายอำนวยการ**
 ● นายกฤษฎา บุญยสมิต **ฝ่ายอำนวยการ** ● นายพงศ์พิเชษฐ์ จันทพรภักจ ● นางสาวสุภาภรณ์ ไชยปุระณะ ● นายทรงพล สุวรรณพงศ์
 ● นางสาวฐษา เหมเวช ● ผศ.ดร.ศรีพัชรา สิทธิกำจร ● นายเชษฐ สุขสมเกษม **กองบรรณาธิการ บรรณาธิการ** นายกฤษฎา บุญยสมิต
ผู้ช่วยบรรณาธิการ ผศ.ดร.สมหมาย จันทรเรือง ● นายนิรันดร์ วุฒิววัฒน์ ● นายรังสิชัย บรรณกิจวิจารณ์ ● นายมนต์ชัย ชนินทรลีลา
 ● นายอำนาจ เนตยสุภา ● นางสาวมาติกา ธนเดชากุล ● นายทีปกร โกลนพันธ์พร ● นางสาวสิตานันท์ ศรีวรรค ● นายนิพนธ์ บรูณะเจริญรักษ์
 ● นายนิธิพัฒน์ สิ้นเพ็ง ● นางปฐมณ เดชเดโช ● นายไตรวิจิ ตูจินดา **ฝ่ายดำเนินการ** นางพรรณวริน แดงอ่อน ● นายสิทธิฤทธิ์ โสวัณณะ
 ● นางวาสนา เกตุแห่ง **กะเบียบ จัดส่ง** ● นางสาววิศรา สุขโสภี

บทความหรือข้อคิดเห็นใด ๆ ที่ปรากฏในข่าวเนติบัณฑิตยสภาเป็นผลงานของผู้เขียนโดยเฉพาะ กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี พระองค์มีพระนามที่นิยมเรียกกันว่า “สมเด็จพระย่า” และ “แม่ฟ้าหลวง” ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจอันเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ และประชาชนนานัปการ ทรงเอาอาหารต่อทุกข์สุขของราษฎรโดยถ้วนทั่ว ทรงอุทิศพระวรกายโดยไม่ทรงเห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อยตลอดพระชนม์ชีพในการพัฒนาชนบทของประเทศ โดยเฉพาะการฟื้นฟูสมรรถภาพของธรรมชาติที่สูญเสียไป เนื่องจากการบุกรุกตัดไม้ทำลายป่า จนสูญเสียสภาพป่าที่นับวันจะประสบปัญหาทั้งทางตรงและทางอ้อมมากขึ้นเรื่อย ๆ ด้วยการปลูกต้นไม้อย่างต่อเนื่องตลอดมาและทรงชี้แนะให้ประชาชนเล็งเห็นถึงความจำเป็นที่ชาวไทยทุกคนต้องเสียสละแรงกาย และสมทบทุนทรัพย์ในการระดมปลูกต้นไม้ทั่วทุกหนทุกแห่ง ทรงงานปลูกต้นไม้ด้วยพระองค์เองทุกขั้นตอน ตั้งแต่ทรงเพาะกล้าไม้ ทรงปลูกต้นไม้ที่เพาะ และทรงบำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูกว่ามีความสำคัญและน่าเป็นห่วงมากกว่าการปลูก ซึ่งถือว่าเป็นพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมสำหรับประชาชนชาวไทย ด้วยเหตุนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงขออนุมัติรัฐบาลให้วันที่ ๒๑ ตุลาคม ซึ่งเป็นวันพระราชสมภพของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เป็นวันรักต้นไม้ประจำปีของชาติ และเพื่อถวายเป็นราชสักการะแสดงความกตัญญูกตเวทิตาคุณแด่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๓๓ กำหนดให้วันที่ ๒๑ ตุลาคม ของทุกปี ซึ่งเป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เป็นวันบำรุงรักษาต้นไม้ประจำปีของชาติ และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๓๓ อนุมัติให้วันที่ ๒๑ ตุลาคม ของทุกปี เป็น “วันรักต้นไม้ประจำปีของชาติ” ต่อมา กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมป่าไม้ได้เชิญชวนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนร่วมกันบำรุงรักษาต้นไม้ และรณรงค์ให้ทุกคนมาร่วมกันบำรุงรักษาต้นไม้ เช่น การให้ปุ๋ย พรอนดิน ถากถางวัชพืชที่โคนต้นไม้

สำหรับ “กิจกรรมน้อมรำลึกเนื่องในวันคล้ายวันพระราชสมภพครบ ๑๒๐ ปี สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี” เมื่อวันพุธที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ ที่ผ่านมานั้น

รัฐบาลโดยสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นหน่วยงานหลักในการจัดงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน ในกิจกรรมน้อมรำลึกเนื่องในวันคล้ายวันพระราชสมภพครบ ๑๒๐ ปี สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และได้เยี่ยมชมนิทรรศการจากหน่วยงานต่าง ๆ และได้ทำกิจกรรมปลูกต้นไม้ และแจกกล้าไม้ให้กับนักเรียนที่มาร่วมกิจกรรม เนื่องในวันรักต้นไม้ประจำปีของชาติ พร้อมมอบหมาย กรมฯ ร่วมกันปลูกต้นไม้เนื่องในวันรักต้นไม้ประจำปีของชาติ ทั้งนี้ กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดเตรียมกล้าไม้ ได้แก่ ต้นอินทนิล ต้นมะขาม ต้นพิลังกาสง ต้นกฤษณา ต้นพิทูล ต้นยางนา ต้นพุดซ้อน และต้นคำมอกหลวง จำนวน ๑,๐๐๐ ต้น สำหรับแจกจ่ายให้กับผู้ที่มาร่วมงาน ณ อุทยานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เขตคลองสาน กทม.

วันรักต้นไม้ประจำปีของชาติ จึงเป็นวันสำคัญที่ทุกฝ่ายจะต้องให้ความร่วมมือร่วมกันบำรุงรักษาต้นไม้ เพื่อน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และเป็นการสร้างจิตสำนึกของประชาชนให้เกิดความรักความหวงแหนทรัพยากรป่าไม้ของชาติมาโดยต่อเนื่องทุกปี

ภาพหน้าปก

- เว็บไซต์กรมป่าไม้ <http://www.forest.go.th/>

เอกสารอ้างอิง

- กรมป่าไม้ (ข้อมูลออนไลน์). สืบค้นจาก <http://www.forest.go.th/> (๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๓)
- ๒๑ ตุลาคม วันรักต้นไม้ประจำปีของชาติ. (ข้อมูลออนไลน์). สืบค้นจาก

^๑ ที่มาของพระสมัญญา “สมเด็จพระย่า”

“เออ ฉันเป็นย่าเขาก็แล้วกัน”

แม้คำว่า “สมเด็จพระย่า” จะฟังขัดหูอยู่บ้างสำหรับท่านที่เคร่งครัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีที่บังอาจไปนับญาติกับเจ้านายพระบรมวงศ์ แต่ก็เป็นที่พระราชสมัญญาที่ยืนยันถึงความรักอย่างเทิดทูนอย่างบริสุทธิ์ใจของประชาชนต่อพระองค์ท่าน ยากจะพบเห็นในพระศอกอื่นใด ด้วยทรงมีพระอุปนิสัย และพระจริยวัตรหลายประการที่ชวนให้นึกถึงพระองค์ท่านในฐานะญาติผู้ใหญ่ ผู้เป็นที่รักศรัทธาและเคารพยิ่ง นอกจากจะทรงมีพระเมตตาสูงส่งต่อปวงชนชาวไทยตั้งลูกหลาน และไม่ถือพระองค์แม้แต่น้อยแล้ว.....ปรากฏว่า เมื่อความเรื่องนี้ทราบไปถึงพระองค์ มิได้ทรงแสดงการคัดค้านกลับทรงตรัสว่า “เออ ฉันเป็นย่าเขาก็แล้วกัน” (ที่มา : สารสนเทศสมาคมศิษย์เก่าบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล ฉ. ๖ ปี ๒๕๔๔)

^๒ ที่มาของพระสมัญญา “แม่ฟ้าหลวง” พระสมัญญาที่ชาวไทยภูเขาได้ขนพระนามสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ด้วยความเทิดทูนอย่างสูงยิ่ง หมายถึง “แม่ที่สวรรค์เฝ้าบนประทานมาให้” เป็นการอธิบายถึงการเสด็จฯ เยี่ยมเยียนโดยเครื่องบินเจ็ทที่ลงมาจากท้องฟ้า มีหมอ พยาบาล เครื่องมือแพทย์ ยารักษาโรค อาหาร ผ้าห่มกันหนาว ..... เมื่อทรงหมอดูการกิจในการช่วยเหลือพวกเขาก็ทรงขึ้นเฮลิคอปเตอร์ ที่มีเสียงดังปานฟ้าลั่นบินลับหายไปจากท้องฟ้า (ที่มา : สารสนเทศสมาคมศิษย์เก่าบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล ฉ. ๖ ปี ๒๕๔๔)

อายุความกับการใช้สิทธิเรียกร้องติดตามชำระหนี้คืน**

ข้อเท็จจริง

สำนักงานกองทุน พ. ได้ดำเนินการช่วยเหลือชำระหนี้แทนเกษตรกร โดยเกษตรกรจะต้องชำระหนี้คืนตามที่ได้ทำนิติกรรมสัญญาไว้กับสำนักงานกองทุน พ. โดยแยกเป็นกรณีหนี้ที่ใช้บุคคลค้ำประกัน เกษตรกรจะต้องทำสัญญากู้ยืมเงิน แต่หากเป็นกรณีชำระหนี้ที่ใช้หลักทรัพย์ค้ำประกัน เกษตรกรจะต้องทำสัญญาเช่าซื้อ ปัจจุบันมีเกษตรกรบางรายค้างชำระและเพิกเฉยขาดส่งชำระหนี้คืนตามกำหนดเวลาตามแผนการชำระหนี้ที่ทำไว้

ข้อหาหรือ

สำนักงานกองทุน พ. ข้อหาหรือเกี่ยวกับการนับอายุความของสัญญากู้ยืมเงิน (กรณีหนี้บุคคลค้ำประกัน) และสัญญาเช่าซื้อ (กรณีหนี้หลักทรัพย์ค้ำประกัน) ที่สำนักงานกองทุน พ. ได้จัดทำขึ้น อายุความเรื่องดอกเบี้ย การดำเนินการอย่างไรเพื่อให้มีผลทำให้อายุความสะดุดหยุดลง การสละประโยชน์แห่งอายุความ การทำหนังสือรับสภาพหนี้/รับสภาพความรับผิด การปรับโครงสร้างหนี้ รวมถึงประเด็นข้อกฎหมายต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการบริหารจัดการหนี้ของสำนักงานกองทุน พ.

คำวินิจฉัย

สำนักงานอัยการสูงสุด มีความเห็นดังนี้

๑. กรณีการนับอายุความของสัญญากู้ยืมเงิน (กรณีหนี้บุคคลค้ำประกัน)

เมื่อพิจารณาจากสัญญากู้ยืมเงิน ข้อ ๕^๑ ประกอบเอกสารแบบแผนการชำระหนี้ แนบท้ายสัญญาผนวก ๑ ซึ่งกำหนดไว้ชัดเจนว่าผ่อนชำระงวดละเท่าใด เป็นเงินต้นเท่าใด และเป็นดอกเบี้ยเท่าใด ย่อมถือเป็นข้อตกลงให้ผ่อนชำระเงินต้นคืนเป็นงวด ๆ ซึ่งเข้าลักษณะ “เงินที่ต้องชำระเพื่อผ่อนทุนคืนเป็นงวด ๆ” ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๓๓ (๒) สัญญากู้ยืมเงินดังกล่าวจึงอยู่ในบังคับของมาตรา ๑๙๓/๓๓ ซึ่งมีกำหนดอายุความ ๕ ปี และการเริ่มนับอายุความให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่ผิดนัดในงวดนั้น ๆ เป็นต้นไปตามนัยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๑๒

กรณีดอกเบี้ย แม้ตามสัญญาจะใช้ถ้อยคำว่า “ค่าบริการ” แต่เป็นค่าบริการหรือค่าตอบแทนจากการให้กู้ยืมเงิน จึงมีลักษณะเป็นดอกเบี้ย ซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๓๓ (๑) กำหนดให้สิทธิเรียกร้องในดอกเบี้ยที่ค้างชำระมีกำหนดอายุความ ๕ ปี และการเริ่มนับอายุความ ให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่ผิดนัดในงวดนั้น ๆ ตามนัยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๑๒

๒. กรณีการนับอายุความของสัญญาเช่าซื้อ (กรณีหลักทรัพย์ค้ำประกัน)

บทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในส่วนของสัญญาเช่าซื้อมิได้บัญญัติเรื่องอายุความไว้โดยเฉพาะ แต่เนื่องจากสัญญาเช่าซื้อ มีลักษณะเป็นสัญญาซึ่งเจ้าของนำทรัพย์สินออกให้เช่า และให้ค้ำมั่นว่าจะขายทรัพย์สินให้ หรือจะให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นสิทธิแก่ผู้เช่า หากผู้เช่าผิดนัดชำระค่าเช่าซื้อ สำนักงาน

* อัยการผู้เชี่ยวชาญ สำนักงานอัยการภาค ๑ ช่วยราชการสำนักงานอัยการสูงสุด ปฏิบัติราชการในหน้าที่รองเลขาธิการอัยการสูงสุด

** ส่วนวนข้อหาหรือสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานที่ปรึกษาทนายความ เลขรับที่ พ.๑๒๗/๒๕๖๒

^๑ สัญญากู้ยืมเงิน ข้อ ๕ ระบุว่า “ผู้ตกลงชำระคืนเงินต้นพร้อมค่าบริการตามข้อ ๔ เป็นงวด ๆ ... ทั้งนี้ตามเอกสารแบบแผนการชำระหนี้ ผนวก ๑ แนบท้ายสัญญา”

กองทุน พ. จะต้องฟ้องเรียกให้ชำระค่าเช่าซื้อที่ค้างชำระภายในกำหนดอายุความ ๕ ปี นับตั้งแต่ผิดนัด ทั้งนี้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๓๓ (๓) ส่วนกรณีการเรียกค่าเสียหายตามสัญญาข้อ ๑๑ ข้อ ๑๒ และ ข้อ ๑๓ อันได้แก่ การที่ลูกหนี้ไม่ส่งมอบทรัพย์สินที่ให้เช่าซื้อคืน ทำให้ผู้ให้เช่าขาดประโยชน์ที่ควรจะได้จากการนำทรัพย์สินออกให้เช่า ไม่มีกฎหมายกำหนดอายุความไว้โดยเฉพาะจึงต้องใช้อายุความ ๑๐ ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๓๐ ส่วนกรณีการติดตามเรียกเอาทรัพย์สินที่ให้เช่าซื้อคืนนั้น เป็นกรณีเจ้าของทรัพย์สินใช้สิทธิติดตามและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินของตนตาม มาตรา ๑๓๓๖ ซึ่งไม่มีอายุความ เว้นแต่ทรัพย์สินนั้นจะถูกครอบครองปรปักษ์ กรณีสังหาริมทรัพย์ได้ครอบครองติดต่อกันเป็นเวลา ๕ ปี หรือกรณีอสังหาริมทรัพย์ได้ครอบครองติดต่อกันเป็นเวลา ๑๐ ปี ซึ่งเจ้าของทรัพย์สินไม่มีสิทธิติดตามและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินนั้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๘๒

๓. กรณีการทำให้อายุความสะดุดหยุดลง แบ่งเป็นสองกรณี คือ (๑) กรณีลูกหนี้รับสภาพหนี้ต่อเจ้าหนี้ตามสิทธิเรียกร้อง โดยลูกหนี้ทำหนังสือรับสภาพหนี้ให้ชำระหนี้ให้บางส่วน ชำระดอกเบี้ย ให้ประกันหรือกระทำการใด ๆ อันปราศจากข้อสงสัยแสดงให้เห็นเป็นปริยายว่ายอมรับสภาพหนี้ตามสิทธิเรียกร้อง และ (๒) กรณีที่เจ้าหนี้ใช้สิทธิเรียกร้อง หากมีเหตุหนึ่งเหตุใดอันเข้าลักษณะในสองกรณีดังกล่าวข้างต้น ก็มีผลให้อายุความสะดุดหยุดลง โดยหนังสือรับสภาพหนี้จะต้องมีเนื้อหาเข้าใจได้ว่ายอมรับสภาพหนี้ และลงลายมือชื่อโดยลูกหนี้ ก็ถือได้ว่าเป็นการรับสภาพหนี้แล้ว และเมื่ออายุความสะดุดหยุดลงแล้ว ระยะเวลาที่ล่วงไปก่อนหน้านี้ไม่นับเข้าในอายุความ และเมื่อเหตุที่ทำให้อายุความสะดุดหยุดลงสิ้นสุดเวลาใด ให้เริ่มนับอายุความใหม่ตั้งแต่เวลานั้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๑๕ โดยถืออายุความตามกำหนดอายุความเดิม และเมื่ออายุความสะดุดหยุดลงเป็นโทษแก่ลูกหนี้ นั้น ย่อมเป็นโทษแก่ผู้ค้ำประกันด้วย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๙๒

๔. กรณีการสละประโยชน์แห่งอายุความ เมื่ออายุความครบกำหนดแล้ว ลูกหนี้จะสละประโยชน์แห่งอายุความนั้นเสียก็ได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๒๔ การที่ลูกหนี้ชำระหนี้บางส่วนหลังจากหนี้ขาดอายุความแล้ว ก็ถือได้ว่าลูกหนี้ได้สละประโยชน์แห่งอายุความ หนี้ที่ชำระไปแล้วนั้นไม่ว่าจะมากน้อยเพียงใด ลูกหนี้จะเรียกคืนไม่ได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๒๘ แต่หนี้ส่วนที่ยังไม่ได้ชำระ ลูกหนี้ก็ยังสามารถยกข้อต่อสู้ว่าขาดอายุความแล้วเพื่อปฏิเสธการชำระหนี้ได้

การที่ลูกหนี้รับสภาพหนี้เป็นหนังสือ หรือการให้ประกันภายหลังหนี้ขาดอายุความ ถือว่าเป็น “การรับสภาพความรับผิดชอบ” ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๓๕ อันเป็นผลเท่ากับว่าลูกหนี้สละประโยชน์แห่งอายุความแล้ว ลูกหนี้จะต้องรับผิดชอบตามหนังสือรับสภาพความรับผิดชอบนั้น โดยกฎหมายกำหนดให้มีอายุความ ๒ ปี นับแต่วันที่ได้รับสภาพความรับผิดชอบหรือให้ประกัน

การที่ลูกหนี้ชำระหนี้ซึ่งขาดอายุความแล้ว หรือการที่ลูกหนี้รับสภาพความรับผิดชอบโดยมีหลักฐานเป็นหนังสือหรือโดยการให้ประกันดังกล่าวข้างต้น ไม่เป็นโทษต่อผู้ค้ำประกัน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๒๘ ดังนั้น ผู้ค้ำประกันยังสามารถยกเรื่องอายุความขึ้นต่อสู้ได้

๕. กรณีการปรับโครงสร้างหนี้ หากการปรับโครงสร้างหนี้มีลักษณะเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่เป็นสาระสำคัญ อาทิ เปลี่ยนตัวเจ้าหนี้ เปลี่ยนตัวลูกหนี้ เปลี่ยนประเภทนิติกรรม เปลี่ยนวัตถุแห่งหนี้หรือทรัพย์สินที่เป็นวัตถุแห่งหนี้ เปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือเพิ่มเติมเงื่อนไขแห่งหนี้ จะถือเป็นการแปลงหนี้ใหม่ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๔๙ ซึ่งการทำสัญญาปรับโครงสร้างหนี้ใหม่ดังกล่าวจะมีผลให้หนี้ตามสัญญาเดิมระงับไป และคู่สัญญาจะต้องผูกพันกับตามสัญญาที่ได้ปรับโครงสร้างใหม่ ดังนั้น อายุความจะเริ่มต้นนับใหม่ตามลักษณะของสัญญาที่ได้ปรับโครงสร้างหนี้ใหม่นั้น

การเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ย เงื่อนไขการผ่อนชำระหนี้ การให้มีหลักประกันการชำระหนี้ กรณีเหล่านี้

ไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญ จึงไม่ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงหนี้ใหม่ ลูกหนี้ยังต้องรับผิดชอบตามสัญญาเดิม แต่ทั้งนี้การกระทำดังกล่าวอาจเป็นการรับสภาพหนี้หรือรับสภาพความรับผิดชอบก็ได้ แล้วแต่กรณี

อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ลูกหนี้ถึงแก่ความตาย จะต้องฟ้องร้องบังคับตามสิทธิเรียกร้องที่มีต่อลูกหนี้ภายในกำหนด ๑ ปี นับแต่เจ้าหนี้ได้รู้หรือควรได้รู้ถึงความตายของลูกหนี้ แต่ต้องไม่เกิน ๑๐ ปี นับแต่เมื่อลูกหนี้ถึงแก่ความตาย ทั้งนี้ ตามนัยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๗๕๔ วรรคสามและวรรคสี่

หมายเหตุ

๑. ศาลฎีกาได้วางแนววินิจฉัยกรณีการกู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไว้ในคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๖๐๕๑/๒๕๕๕ ว่า โจทก์เป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ อยู่ในกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง มีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนหรือนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์กู้ยืมเงินเพื่อเป็นค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการครองชีพระหว่างศึกษา ส่วนการนำส่งคืนกองทุนยังให้โอกาสผู้กู้ยืมชำระคืนเมื่อสำเร็จการศึกษาหรือเลิกการศึกษาแล้วเป็นระยะเวลา ๒ ปี ทั้งยังกำหนดให้คิดดอกเบี้ยในอัตราไม่เกินเงินฝากประจำหนึ่งปีของธนาคารออมสิน และห้ามมิให้คิดดอกเบี้ยทบต้น กำหนดใช้คืนเป็นรายเดือนเป็นระยะเวลาสูงสุดถึงสิบห้าปี ในกรณีผู้กู้ยืมถึงแก่ความตาย ให้หนี้ตามสัญญาระงับไป หรือกรณีผู้กู้ยืมพิการหรือทุพพลภาพไม่สามารถประกอบการได้ คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจระงับการให้ ชำระหนี้ตามสัญญาได้ โดยมีเหตุผลการออกพระราชบัญญัติเนื่องจากมีความจำเป็นต้องเร่งดำเนินการพัฒนามนุษย์เพื่อรองรับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศในการยกฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น ดังนั้น การให้กู้ยืมเงินตามพระราชบัญญัติดังกล่าวก็เป็นไปเพื่อพัฒนาความเป็นอยู่และให้โอกาสแก่บุคคลผู้ด้อยโอกาสในสังคมโดยแท้ กรณีเป็นเรื่องที่ประมวลกฎหมายแพ่งและ

พาณิชย์หรือกฎหมายอื่นมิได้บัญญัติอายุความไว้โดยเฉพาะ จึงมีกำหนดสิบปีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๓๐ หาใช่เป็นสิทธิเรียกร้องในเงินที่ต้องชำระเพื่อผ่อนทุนคืนเป็นงวด ๆ อันมีอายุความห้าปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๓๓ (๒) ไม่ เพราะแม้ผู้กู้ยืมสามารถเลือกผ่อนชำระหนี้เป็นรายเดือนหรือรายปีได้ แต่หากมีความจำเป็นอาจร้องขอผ่อนผันการชำระหนี้ตามระยะเวลาที่แตกต่างไปหรือชะลอการชำระหนี้เป็นการชั่วคราวได้

ซึ่งในการพิจารณาข้อหาหรือข้างต้น สำนักงานอัยการสูงสุดได้พิจารณาจากสถานะของกองทุน ฟ. และการกู้ยืมเงินจากกองทุน ฟ. ที่มีกฎหมายเฉพาะเช่นเดียวกัน และเหตุผลการออกกฎหมายดังกล่าวก็เนื่องจากนโยบายของรัฐที่เห็นความจำเป็นในการพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้ดีขึ้น และเปิดโอกาสให้เกษตรกรที่ขาดปัจจัยในการประกอบอาชีพรวมตัวกันเป็นองค์กรเกษตรกรเพื่อทำแผนและโครงการในการขอรับการสนับสนุนจากกองทุน อันมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและให้โอกาสแก่เกษตรกร ซึ่งการให้กู้ยืมตามข้อหาหรือดังกล่าวก็เป็นไปเพื่อพัฒนาความเป็นอยู่และให้โอกาสแก่ผู้ด้อยโอกาสในสังคมเช่นเดียวกับกรณีกู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ดังนั้น จึงมีความเป็นไปได้ที่ศาลจะนำแนววินิจฉัยดังกล่าวมาใช้กับกรณีนี้ด้วย เพื่อให้ความเป็นธรรมกับโครงการของรัฐที่มีขึ้นโดยไม่มุ่งหวังกำไรแต่ให้โอกาสแก่ผู้ด้อยโอกาสในสังคม ไม่ให้เสียหายเกินสมควร แต่อย่างไรก็ดี เนื่องจากยังไม่เคยมีแนววินิจฉัยในกรณีกองทุน ฟ. มาก่อน และไม่แน่ว่าคำพิพากษาดังกล่าวจะยังเป็นแนวบรรทัดฐานอยู่ต่อไปหรือไม่ เนื่องจากเคยมีแนววินิจฉัยเกี่ยวกับกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาตามคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๑๒๓/๒๕๕๑ ให้ใช้อายุความห้าปี ดังนั้น สำนักงานอัยการสูงสุดจึงแนะนำให้สำนักงานกองทุน ฟ. ถือเอาอายุความห้าปีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๓๓ (๒) ซึ่งเป็นอายุความที่สั้นกว่า และยังเป็นบทกฎหมายที่สอดคล้องกับเงื่อนไขตามสัญญาที่หาหรือด้วย

๒. สำหรับอายุความกรณีเงินที่ต้องชำระเพื่อผ่อน

ทุนคืนเป็นงวด ๆ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๓๓ (๒) นั้น มีความหมายว่า งวดใดไม่ชำระ สิทธิเรียกร้องในงวดนั้นก็เริ่มนับอายุความเป็นงวด ๆ ไป เมื่อนำคดีมาฟ้องสิทธิเรียกร้องงวดใดพ้นกำหนดห้าปีนับจากวันฟ้องย้อนขึ้นไป ก็เป็นอันขาดอายุความ สิทธิเรียกร้องงวดใดนับถึงวันฟ้องยังไม่เกินห้าปี ก็ไม่ขาดอายุความเช่นเดียวกับการคิดคำนวณอายุความดอกเบี้ยค้างชำระ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๒๔๔๒/ ๒๕๕๓ คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๘๕๔/๒๕๕๓ และคำพิพากษาฎีกาที่ ๒๓๑๖/๒๕๕๐) แต่หากเป็นสัญญากู้ยืมเงินที่มีข้อตกลงให้ผ่อนชำระต้นเงินและดอกเบี้ยคืนเป็นงวด ๆ และมีข้อตกลงด้วยว่าหากลูกหนี้ผิดนัดไม่ชำระหนี้งวดหนึ่งงวดใด ให้เจ้าหนี้มีสิทธิเรียกร้องให้ชำระหนี้ได้ทั้งหมด ก็จะมีอายุความสิทธิเรียกร้องให้ลูกหนี้ชำระหนี้ทั้งจำนวนเพียงห้าปี (คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๘๔๒/๒๕๔๒) ส่วนกรณีถ้าเป็นสัญญากู้ยืมเงินที่มีได้กำหนดผ่อนชำระต้นเงินและดอกเบี้ยคืนเป็นงวด เช่นนี้ก็เป็นการผิดสิทธิเรียกร้องที่ไม่ได้กำหนดอายุความไว้โดยเฉพาะจึงต้องใช้อายุความทั่วไปตามมาตรา ๑๙๓/๓๐ มีกำหนดสิบปี (คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๖๖๐/ ๒๕๔๕ และคำพิพากษาฎีกาที่ ๗๕๙๓/๒๕๕๕)

๓. นอกจากนี้ ยังมี**คำวินิจฉัยตอบข้อหารือของสำนักงานที่ปรึกษาทนายความที่ ๒๐๙/๒๕๕๙** วินิจฉัยเกี่ยวกับกรณีการรับสภาพความรับผิดชอบในหนี้ที่ขาดอายุความแล้ว โดยข้อเท็จจริงในข้อหารือดังกล่าวปรากฏว่า สมาชิกกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ ได้ทำสัญญากู้ยืมเงินอุดหนุนทั่วไปกับองค์การบริหารส่วนตำบล บ. แต่ต่อมาผู้กู้ ผิดสัญญาไม่ชำระหนี้และภายหลังผู้กู้ได้ทำหนังสือรับสภาพความรับผิดชอบตามสัญญากู้และสิทธิเรียกร้องเดิม ซึ่งเทศบาลเมือง บ. จึงขอหารือเกี่ยวกับอายุความในการใช้สิทธิเรียกร้องกรณีลูกหนี้รับสภาพความรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๒๘ วรรคสอง ว่ามีผลให้สิทธิเรียกร้องที่เกิดขึ้นหลังจากที่ลูกหนี้รับสภาพความรับผิดชอบโดยมีหลักฐานเป็นหนังสือจะมีกำหนดกี่ปี

สำนักงานอัยการสูงสุดมีความเห็นว่า กรณีตามข้อหารือมิใช่กรณีการรับสภาพความรับผิดชอบในหนี้ที่ขาดอายุความแล้วตามมาตรา ๑๙๓/๒๘ วรรคสอง เนื่องจากกรณีที่จะเข้าในบังคับแห่งบทบัญญัติในมาตรา ๑๙๓/๒๘ วรรคสอง ได้นั้น จะต้องเป็นกรณีที่ลูกหนี้เป็นหนี้เจ้าหนี้อยู่ก่อนแล้ว ต่อมาหนี้ขาดอายุความ และภายหลังจากนั้นลูกหนี้ได้รับสภาพความรับผิดชอบโดยมีหลักฐานเป็นหนังสือ กรณีนี้ เมื่อลูกหนี้เป็นหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงินและสัญญามีกำหนดชำระคืนเป็นงวด ๆ จึงถือเป็นหนี้เงินที่ลูกหนี้ต้องชำระเพื่อผ่อนชำระเงินเป็นงวด ๆ ตามมาตรา ๑๙๓/๓๓ (๒) มีกำหนดอายุความห้าปี เมื่อลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ในงวดที่ ๓ ซึ่งกำหนดให้ชำระหนี้ภายในวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๓ ดังนั้น เจ้าหนี้จะต้องใช้สิทธิเรียกร้องภายในอายุความห้าปีนับแต่วันที่ลูกหนี้ผิดนัด กล่าวคือภายในวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๘ แต่ต่อมาปรากฏว่าเมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ลูกหนี้ได้ชำระหนี้เป็นเงินจำนวน ๓,๕๐๐ บาท ซึ่งถือเป็นการชำระหนี้บางส่วนให้แก่เจ้าหนี้ และต่อมาเมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๗ ลูกหนี้ได้ทำหนังสือรับสภาพหนี้ให้แก่เจ้าหนี้เป็นจำนวนเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท โดยลูกหนี้ตกลงผ่อนชำระเงินคืนในอัตราเดือนละ ๔,๗๖๒ บาท จำนวน ๒๑ งวด หรือเป็นระยะเวลา ๑ ปี ๙ เดือน เริ่มผ่อนชำระงวดแรกภายในวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ จนครบกำหนดในวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๙ จึงเห็นได้ว่าลูกหนี้ได้ทำหนังสือรับสภาพหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ภายในอายุความ จึงมีผลทำให้อายุความสะดุดหยุดลงตามมาตรา ๑๙๓/๑๔ อันเป็นผลทำให้ระยะเวลาที่ล่วงไปก่อนนั้น ไม่นับเข้าในอายุความ โดยเมื่อเหตุที่ทำให้อายุความสะดุดหยุดลงสิ้นสุดเวลาใดให้เริ่มนับอายุความใหม่ตั้งแต่นั้น ตามมาตรา ๑๙๓/๑๔ เทียบเคียงคำพิพากษาฎีกาที่ ๓๑๐๔/๒๕๕๘ ดังนั้น เทศบาลเมือง บ. สามารถใช้สิทธิเรียกร้องได้ตั้งแต่วันที่ลูกหนี้ได้ทำหนังสือรับสภาพหนี้ในวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๗ โดยเจ้าหนี้สามารถใช้สิทธิเรียกร้องดังกล่าวต่อลูกหนี้ได้จนถึงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

ผศ.ดร.สมหมาย จันทรเรือง*

ความรับผิดของผู้ค้าประกัน

ผู้ค้าประกันคือบุคคลที่รับผิดในการชำระหนี้แทนลูกหนี้ โดยมีขอบเขตและคุณสมบัติแตกต่างกัน แต่ต้องอยู่ภายใต้บทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๘๐ ความว่า

มาตรา ๖๘๐ อันว่าผู้ค้าประกันนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลภายนอกคนหนึ่ง เรียกว่า ผู้ค้าประกัน ผูกพันตนต่อเจ้าหนี้คนหนึ่ง เพื่อชำระหนี้เมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้

อนึ่ง สัญญาผู้ค้าประกันนั้น ถ้ามิได้มีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือผู้ค้าประกันเป็นสำคัญ ท่านว่าจะฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่

ความน่าสนใจในข้อกฎหมายเกี่ยวกับผู้ค้าประกันหนึ่ง คือลักษณะความรับผิดที่สัมพันธ์กับฐานะหรือตำแหน่งงานของผู้ค้าประกันที่จะต้องรับผิดชอบต่อเจ้าหนี้อย่างไรนั้น มีคำพิพากษากฎีกาที่วินิจฉัยไว้ ได้แก่ คำพิพากษากฎีกาที่ ๓๔๖๔/๒๕๖๑ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๔๑ จำเลยที่ ๑ เข้าทำงานเป็นลูกจ้างโจทก์ในตำแหน่งพนักงานขายและเก็บเงิน ต่อมาได้เลื่อนตำแหน่งเป็นผู้จัดการสาขา ย้ายไปเป็นผู้จัดการสาขาอีกแห่งหนึ่ง จำเลยที่ ๑ สัญญากับโจทก์ว่า หากสินค้าที่ตนได้รับมอบไว้ในครอบครองเกิดสูญหาย เสียหาย หรือโจทก์ไม่ได้รับชำระราคาโดยครบถ้วนเพราะความประมาทเลินเล่อของตน จำเลยที่ ๑ ยอมชดใช้ราคาสินค้าเต็มจำนวนหรือตามราคาส่วนคงเหลือ ซึ่งมีจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ทำสัญญาผู้ค้าประกันความรับผิดของจำเลยที่ ๑ อย่างลูกหนี้ร่วม โดยจำกัดความรับผิดไว้ไม่เกินคนละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ต่อมาจำเลยที่ ๔ ทำสัญญาผู้ค้าประกันความรับผิดของจำเลยที่ ๑ จำกัดความรับผิดไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท

เมื่อจำเลยที่ ๑ ประพฤติผิดสัญญาจ้าง ก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ โจทก์ทวงถามแล้ว แต่จำเลยทั้งสี่ไม่ชำระหนี้ จึงฟ้องศาลขอให้บังคับให้จำเลยทั้งสี่ชำระหนี้ตามข้อสัญญาที่ทำไว้

จำเลยทั้งสี่ให้การว่า จำเลยที่ ๑ ไม่ได้ประพฤติผิดสัญญาจ้างโจทก์ไม่ได้แจ้งยอดหนี้หรือทวงถามจำเลยที่ ๑ จึงไม่ต้องรับผิดต่อโจทก์ขอให้ยกฟ้อง

ศาลแรงงานภาค ๔ พิพากษาให้จำเลยที่ ๑ ชำระเงินพร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๓ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ หากจำเลยที่ ๑ ไม่ชำระให้จำเลยที่ ๔ ชำระแทนไม่เกินวงเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท ค่าขออื่นให้ยกและยกฟ้องโจทก์ในส่วนจำเลยที่ ๒ และที่ ๓

โจทก์อุทธรณ์ต่อศาลฎีกา

ศาลฎีกาแผนกคดีแรงงานวินิจฉัยว่า โจทก์ทำสัญญาจ้าง จำเลยที่ ๑ เป็นลูกจ้างในตำแหน่งพนักงานขายและเก็บเงิน จำเลยที่ ๑ ได้เลื่อนตำแหน่งเป็นผู้จัดการร้านสาขา ต่อมาย้ายไปเป็นผู้จัดการร้านสาขาอีกแห่งหนึ่ง จำเลยที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔ ทำสัญญาผู้ค้าประกันความรับผิดของจำเลยที่ ๑ ไว้ต่อโจทก์ตามสัญญาว่าจ้างพนักงานขายและสัญญาผู้ค้าประกัน รับรองความเสียหายในส่วนสัญญาผู้ค้าประกัน จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ผู้ค้าประกัน จำเลยที่ ๑ ในตำแหน่งพนักงานขาย ความเสียหายที่จำเลยที่ ๑ ต้องรับผิดเกิดขึ้นในระหว่างที่จำเลยที่ ๑ ทำงานในตำแหน่งผู้จัดการร้านสาขา ซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดเพิ่มขึ้น เป็นเรื่องอยู่นอกเหนือความตกลง จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ จึงไม่ต้องรับผิดต่อโจทก์ ส่วนจำเลยที่ ๔ ทำสัญญาผู้ค้าประกันขณะจำเลยที่ ๑ เป็นผู้จัดการสาขาโดยจำกัดความรับผิด ๕๐,๐๐๐ บาท จึงต้องรับผิดต่อโจทก์ตามสัญญาผู้ค้าประกัน

* ผู้ช่วยอธิการบดี และคณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม

ที่โจทก์อุทธรณ์ว่า จำเลยที่ ๑ เป็นผู้จัดทำบัญชีสมุดเงินสด สรุปรายรับรายจ่ายส่งให้แก่โจทก์ หากจำเลยที่ ๑ ไม่ได้รับเงินค่าขายสินค้าจากพนักงานหรือกรณีเงินคืนค่าคอมมิชชั่นจากพนักงานขาย จำเลยที่ ๑ ก็ไม่ต้องทำบัญชีดังกล่าวแต่อย่างใด ที่จำเลยที่ ๑ ส่งเงินให้โจทก์เป็นการชำระหนี้รายการอื่นไม่ใช่หนี้ตามรายการส่งเงินบัญชีสมุดเงินสด ประจำสัปดาห์ จำเลยที่ ๑ จึงมีหนี้ค้างต่อโจทก์และต้องรับผิดชอบต่อโจทก์รวมเป็นเงิน ๒๕๘,๔๒๖ บาทนั้น ศาลแรงงานภาค ๔ วินิจฉัยข้อเท็จจริงว่า

จำเลยที่ ๑ เป็นผู้ส่งเงินขาด โจทก์ไม่มีพยานหลักฐานเอกสารและพยานบุคคลมานำสืบให้เห็นความรับผิดชอบของจำเลยที่ ๑ ประกอบกับจำเลยที่ ๑ นำสืบอ้างส่งหลักฐานการชำระเงินให้แก่โจทก์แล้วจำนวนหลายรายการในช่วงเวลาที่โจทก์อ้างว่าจำเลยที่ ๑ ส่งเงินขาด แสดงว่าจำเลยที่ ๑ ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้จัดการร้านสาขา โดยนำเงินส่งแก่โจทก์ตลอดมา จำเลยที่ ๑ จึงไม่ต้องรับผิดชอบตามรายการส่งเงินตามบัญชีสมุดเงินสด ประจำสัปดาห์ไม่ครบถ้วน เช่นนี้ อุทธรณ์ของโจทก์จึงเป็นการโต้แย้งดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานของศาลแรงงานภาค ๔ อันเป็นอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงต้องห้ามตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง (เดิม) ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย

มีปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ประการเดียวว่า จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ต้องร่วมรับผิดกับจำเลยที่ ๑ หรือไม่ โดยโจทก์อุทธรณ์ว่า แม้ตำแหน่งของจำเลยที่ ๑ จะเปลี่ยนแปลงและความรับผิดชอบจะมากขึ้นกว่าเดิม จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ยังคงต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นในระหว่างจำเลยที่ ๑ ทำงานในตำแหน่งผู้จัดการร้านวงเงินไม่เกินคนละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท นั้น เห็นว่า ตามสัญญาค้ำประกันรับรองความเสียหาย มีข้อความระบุว่า “ข้าพเจ้าจึงตกลงยินยอมเข้าเป็นผู้ค้ำประกันรับรองความเสียหาย และข้าพเจ้าทำสัญญานี้ ด้วยความสมัครใจ มีผลผูกพันข้าพเจ้าตามกฎหมายในฐานะเป็นลูกหนี้ร่วมกับผู้ที่ข้าพเจ้าค้ำประกัน” และในข้อ ๑. ระบุว่า “ในระหว่างเวลาที่บุคคลที่ข้าพเจ้าค้ำประกันปฏิบัติงานอยู่กับบริษัทฯ ผูกพันตามสัญญาว่าจ้างหรือสัญญาแต่งตั้งผู้ขาย หรือตำแหน่ง

หน้าที่การงานที่บริษัทฯ รับไว้ในขั้นต้นหรือในตำแหน่งหน้าที่การงานที่เปลี่ยนไปในภายหน้า หากบุคคลที่ข้าพเจ้าค้ำประกันได้กระทำหรือละเว้นกระทำ...” เป็นเหตุให้บริษัทฯ ได้รับความเสียหาย...” กรณีถือได้ว่าจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ยอมผูกพันตนต่อโจทก์เพื่อชำระหนี้ที่จำเลยที่ ๑ ก่อให้เกิดความเสียหายสำหรับการทำงานในตำแหน่งที่ระบุไว้ในขณะทำสัญญาค้ำประกัน และในตำแหน่งที่เปลี่ยนไปในอนาคตอย่างลูกหนี้ร่วม ซึ่งความเสียหายดังกล่าวเกิดขึ้นขณะจำเลยที่ ๑ ทำงานในตำแหน่งผู้จัดการร้าน แม้ตำแหน่งหน้าที่ของจำเลยที่ ๑ จะสูงขึ้นและมีความรับผิดชอบมากขึ้นก็ตาม แต่มิได้อยู่นอกเหนือความตกลงของสัญญาค้ำประกัน ประกอบกับจำเลยที่ ๑ ยังคงมีหน้าที่ในการขายสินค้าและเก็บเงินค่าสินค้านำส่งโจทก์ ดังนั้น จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ จึงต้องร่วมรับผิดชอบหนี้ในความเสียหายที่จำเลยที่ ๑ ก่อขึ้นต่อโจทก์อย่างลูกหนี้ร่วมตามสัญญาค้ำประกัน ที่ศาลแรงงานภาค ๔ วินิจฉัยว่า จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ไม่ต้องรับผิดชอบเนื่องจากเป็นเรื่องอยู่นอกเหนือความตกลงของสัญญาค้ำประกัน ไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา อุทธรณ์ของโจทก์ส่วนนี้ฟังขึ้น ทั้งนี้ ไม่จำต้องวินิจฉัยอุทธรณ์ของโจทก์ในประการอื่น เนื่องจากไม่ทำให้ผลของคดีเปลี่ยนแปลง

พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ร่วมรับผิดชอบหนี้กับจำเลยที่ ๑ ในต้นเงินไม่เกินวงเงินคนละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลแรงงานภาค ๔

ความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้

สัญญาค้ำประกันถ้ามีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ค้ำประกันยอมฟ้องร้องบังคับคดีได้ ดังนั้น การบังคับชำระหนี้ต่อผู้ค้ำประกันจึงมิได้พิจารณาถึงตำแหน่งงานหรือการเปลี่ยนงานแต่อย่างใด ส่วนประเด็นให้ผู้ค้ำประกันต้องรับผิดชอบอย่างเดียวกับลูกหนี้ร่วม หรือในฐานะลูกหนี้ร่วม ซึ่งทำให้ข้อตกลงนั้นเป็นโมฆะ ตามประมวลกฎหมายแพ่ง มาตรา ๖๘๑/๑ วรรคหนึ่งนั้น เป็นกฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติม เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๗ แต่คดีนี้พิพากษากันเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๑ การตกลงให้ผู้ค้ำประกันรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมจึงไม่เป็นโมฆะ

เปิด...ฎีกาเด่น

สิทธิการเข้าไฉจะเป็นสิทธิเฉพาะตัวของผูเข้าหรือไม่นั้น ต้องพิจารณาว่าคู่สัญญามีข้อตกลงกันให้ผูเข้าให้เข้าช่วง หรือโอนสิทธิการเข้าได้ หรือไม่

รังสิชัย บรรณกจิวิจารณ์*
มนต์ชัย ชนินทรลีลา**
อมรรักษ์ ศรีบุญฆ่า***

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๐๕๘/๒๕๕๙

นาย ส. กัฬพวก

โจทก์

นาง พ. กัฬพวก

จำเลย

ป.พ.พ. มาตรา ๕๓๘, ๕๔๔ วรรคหนึ่ง

สิทธิการเข้าเป็นสิทธิเรียกร้องอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นโดยสัญญา การเข้าอสังหาริมทรัพย์ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ต้องรับผิดชอบเป็นสำคัญจึงจะฟ้องร้องบังคับคดีได้ดังที่ ป.พ.พ. มาตรา ๕๓๘ บัญญัติไว้ หากถือคุณสมบัติของผูเข้าหรือผูให้เข้าเป็นสาระสำคัญของสัญญาเข้า เมื่อผูเข้าหรือผูให้เข้าตายให้สัญญาเข้าจึงระงับ สัญญาเข้าต้องกำหนดระยะเวลาเข้าไว้ มิฉะนั้นจะฟ้องร้องบังคับคดีไม่ได้ แม้การเข้าทรัพย์สินตามปกติผูให้เข้ายอมเพ่งเล็งถึงคุณสมบัติของผูเข้าเป็นสาระสำคัญ แต่คุณสมบัติผูเข้านั้น ผูให้เข้าพิจารณาเพื่อมาตกลงทำสัญญาเข้ากัน เมื่อผูให้เข้ากับผู้เข้าตกลงทำสัญญาเข้ากันได้ จึงไม่ต้องกลับไปพิจารณาถึงคุณสมบัติของผูเข้าอีกจนกว่าจะครบกำหนดระยะเวลาการเข้าตามที่ตกลงไว้หรือตกลงทำสัญญาเข้ากันใหม่ แม้สิทธิการเข้าเป็นสิทธิเฉพาะตัว ผูเข้าจะให้เข้าช่วงหรือโอนสิทธิของตนอันมีในทรัพย์สินนั้นไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนให้แก่บุคคลภายนอก หากอาจทำได้ไม่ เว้นแต่จะได้ตกลงกันไว้ว่าให้เข้าช่วงได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๕๔๔ วรรคหนึ่ง เมื่อปรากฏว่าจำเลยทั้งสองเป็นทายาทของ ผ. ผูเข้าที่ดินพิพาท จึงมิใช่บุคคลภายนอกตามบทบัญญัติดังกล่าว ย่อมรับโอนสิทธิการเข้าได้ เมื่อ ผ. ทำสัญญาเข้าที่ดินพิพาทจากโจทก์ทั้งสองมีกำหนดระยะเวลาเข้าสามสิบปี โดยทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามหนังสือสัญญาเข้าที่ดิน

กำหนดว่า ผูให้เข้าตกลงให้ผูเข้าเอาที่ดินที่เข้าไปให้เข้าช่วงได้ อันเป็นการตกลงยกเว้นมาตราดังกล่าวไม่ให้สิทธิการเข้าเป็นสิทธิเฉพาะตัว แต่ให้เป็นสิทธิในทรัพย์สินให้ออนได้ให้เข้าช่วงได้ โดยผูเข้าต้องชำระเงินล่วงหน้าสำหรับการเข้า ๓๐ ปี เป็นเงิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท กำหนดอัตราค่าเช่าสูงขึ้นทุกสิบปีตลอดระยะเวลาเข้าเป็นการถือกำหนดเวลาสามสิบปีตามที่จดทะเบียนไว้เป็นสาระสำคัญของสัญญาเข้า เมื่อโจทก์ทั้งสองไม่ได้ตกลงทำสัญญาเข้าโดยกำหนดระยะเวลาเข้ามีเพียงตลอดชีวิตของผูเข้าหรือตกลงไว้ในสัญญาเข้าอันจดทะเบียนว่า ผูเข้าถึงแก่ความตายให้สัญญาเข้าเป็นอันสิ้นสุดลง เมื่อ ผ. ผูเข้าถึงแก่ความตายจึงไม่ต้องมีการทำสัญญาเข้ากันใหม่ เนื่องจากตกลงทำสัญญาเข้ามีกำหนดระยะเวลาสามสิบปี ทั้งสัญญาเข้ายังกำหนดให้ผูเข้าสามารถนำทรัพย์สินที่เข้าไปให้บุคคลอื่นเช่าต่อได้ โจทก์ทั้งสองไม่ได้ถือเอาคุณสมบัติของผูเข้าเป็นสาระสำคัญของสัญญาเข้า โจทก์ทั้งสองต้องรับไปทั้งสิทธิและหน้าที่ต่อจำเลยทั้งสองซึ่งเป็นทายาทของ ผ. โดยตรง สิทธิการเข้าจึงไม่สิ้นสุดลง เมื่อสิทธิการเข้ายังไม่ครบกำหนดระยะเวลาเข้าที่ได้จดทะเบียนไว้ โจทก์ทั้งสองจึงไม่มีอำนาจฟ้องขับไล่จำเลยทั้งสองและบริวารออกจากอสังหาริมทรัพย์ที่เข้าได้

(ประชุมใหญ่ครั้งที่ ๙/๒๕๕๙)

(สุรทิน สาเรือง - จักร อุดตโม - ประเสริฐ นิชโรจน์)

* ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์

** ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๑

*** อัยการผู้ช่วย รุ่นที่ ๖๑

ข้อสังเกต

สัญญาเช่าทรัพย์ เป็นสัญญาที่ผู้ให้เช่าค้ำนึ่งถึงคุณสมบัติของผู้เช่าเป็นสาระสำคัญ เนื่องจากมุ่งหมายให้ผู้เช่าได้ใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยหลักการแล้ว สัญญาเช่าจึงเป็นสิทธิเฉพาะตัวของผู้เช่า เมื่อผู้เช่าตายสัญญาเช่าย่อมระงับ ไม่เป็นมรดกตกทอดไปยังทายาทของผู้เช่า (เป็นไปตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๔๐/๒๕๑๗, ๑๐๐๘/๒๕๓๗)

เดิมมีแนวคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยว่าสัญญาเช่าเป็นสิทธิเฉพาะตัวของผู้เช่า ดังนั้น เมื่อผู้เช่าตายสัญญาเช่าย่อมระงับไปไม่เป็นมรดกตกทอดไปยังทายาท (คำพิพากษาศาลฎีกาที่, ๑๐๐๘/๒๕๓๗^๑, ๕๔๐/๒๕๑๗^๒) แม้สัญญาเช่ามีข้อตกลงให้ผู้เช่าโอนสิทธิการเช่าให้ผู้อื่นได้ก็ตามสัญญาเช่าก็ยังคงเป็นสิทธิเฉพาะตัวของผู้เช่าไม่เป็นมรดกตกทอดแก่ทายาทของผู้เช่า (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๐๓๘/๒๕๕๗)

คำพิพากษาศาลฎีกาข้างต้นวินิจฉัยว่าสัญญาเช่าที่มีข้อตกลงกันให้ผู้เช่าให้เช่าช่วงหรือโอนสิทธิการเช่าได้สัญญาเช่านั้นไม่เป็นสิทธิเฉพาะตัวเมื่อผู้เช่าตายสิทธิและหน้าที่ตามสัญญาเช่าย่อมตกทอดแก่ทายาทของผู้เช่าผู้ให้เช่าจะฟ้องขับไล่ทายาทของผู้เช่าไม่ได้ อย่างไรก็ตามได้มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๐๕๘/๒๕๕๙ (ประชุมใหญ่) ซึ่งวินิจฉัยในทำนองว่าสัญญาเช่าไม่เป็นสิทธิเฉพาะตัว เมื่อผู้เช่าตายสิทธิและหน้าที่ย่อมตกทอดแก่ทายาทของผู้เช่า ซึ่งมีข้อสังเกตว่า ข้อเท็จจริงในคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าวเป็นกรณีที่ทำสัญญาเช่ามีกำหนดระยะเวลา ๓๐ ปี และมีข้อตกลงให้สามารถนำไปให้เช่าช่วงได้ โดยผู้เช่าต้องชำระเงินล่วงหน้าสำหรับการเช่า ๓๐ ปี เป็นเงิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท กำหนด

อัตราค่าเช่าสูงขึ้นทุกสิบปีตลอดระยะเวลาเช่า อันเป็นการถือกำหนดเวลาเช่า ๓๐ ปี ตามที่จดทะเบียนไว้เป็นสาระสำคัญ เมื่อมีการตกลงยกเว้น มาตรา ๕๔๔ วรรคหนึ่งแล้ว จึงเท่ากับว่าเป็นการตกลงยกเว้นไม่ให้สิทธิการเช่าเป็นสิทธิเฉพาะตัว คุณสมบัติของผู้เช่าที่ ผู้ให้เช่าพิจารณาเพื่อมาตกลงทำสัญญาเช่ากัน เมื่อตกลงทำสัญญาเช่าต่อกันแล้ว สัญญาก็ต้องเป็นสัญญาไม่ต้องกลับไปพิจารณาถึงคุณสมบัติของผู้เช่าอีก และหากถือคุณสมบัติของผู้เช่าหรือผู้ให้เช่าเป็นสาระสำคัญของสัญญาที่หากผู้เช่าหรือผู้ให้เช่าตายให้สัญญาเช่าต้องกำหนดระยะเวลาเช่าไว้มีกำหนดตลอดอายุของผู้เช่าหรือผู้ให้เช่าเท่านั้น ประกอบกับจำเลยเป็นทายาทของผู้เช่าจึงไม่ใช่บุคคลภายนอกตามมาตรา ๕๔๔ วรรคหนึ่ง สัญญาเช่าจึงไม่ระงับเพราะเหตุผู้เช่าตาย

ข้อเท็จจริงในคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าว สัญญาเช่าจดทะเบียนมีกำหนดระยะเวลา ๓๐ ปี ตกลงค่าเช่าเป็นเงิน ๗,๑๘๖,๒๐๐ บาท และมีข้อตกลงให้สามารถนำไปให้เช่าช่วงได้ โดยผู้เช่าต้องชำระเงินล่วงหน้าสำหรับการเช่า ๓๐ ปี เป็นเงิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท กำหนดอัตราค่าเช่าสูงขึ้นทุกสิบปีตลอดระยะเวลาเช่า โดยศาลฎีกาได้ตีความขยายความไปว่า ข้อตกลงดังกล่าวมีลักษณะของการตกลงที่ถือระยะเวลาในการเช่าและอัตราค่าเช่าเป็นสำคัญมากกว่าคุณสมบัติของผู้เช่าไม่ว่าผู้เช่าจะเป็นผู้ใดประกอบกับจำเลยในคดีนี้เป็นทายาทของผู้เช่าด้วย ซึ่งศาลฎีกาตีความว่าไม่ถือเป็นบุคคลภายนอกตามมาตรา ๕๔๔ วรรคหนึ่ง ดังนั้นสัญญาเช่าจึงไม่ระงับสิ้นไปเพราะเหตุผู้เช่าตาย

^๑ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๐๘/๒๕๓๗ สัญญาเช่าเป็นสิทธิเฉพาะตัวของผู้เช่าย่อมเป็นอันสิ้นสุดลงเมื่อผู้เช่าตายไม่เป็นมรดกที่จะตกทอดแก่ทายาท โจทก์เป็นผู้จัดการมรดกของ บ. ผู้เช่า จึงไม่อาจสงวนสิทธิการเช่าของ บ. ได้ และไม่มีอำนาจฟ้องบังคับจำเลยเกี่ยวกับสิทธิการเช่าดังกล่าวได้อีกเพราะสิทธิการเช่าของ บ. เป็นอันสิ้นสุดไปแล้วตั้งแต่ บ. ตายไม่มีสิทธิการเช่าที่จะบังคับกับจำเลยได้อีกต่อไป

^๒ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๔๐/๒๕๑๗ สัญญาเช่าเป็นสิทธิเฉพาะตัวของผู้เช่า เมื่อสามีจำเลยซึ่งเป็นผู้เช่าอาคารของโจทก์ตาย สัญญาเช่าอาคารพิพาทก็เป็นอันระงับไป แม้หลังจากนั้นโจทก์ยอมให้จำเลยเช่าอาคารพิพาทและรับเงินค่าเช่าอาคารพิพาทจากจำเลยทุกเดือน แต่ไม่ได้ทำหนังสือสัญญาเช่าต่อกัน และโจทก์มิได้ออกใบเสร็จรับเงินค่าเช่าอาคารพิพาทให้จำเลย จึงไม่มีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต่อรับผิดเป็นสำคัญ จำเลยจะยกการเช่าขึ้นเป็นข้อต่อสู้โจทก์ไม่ได้และถือว่าจำเลยอยู่ในอาคารพิพาทโดยอาศัยสิทธิของโจทก์ โจทก์ฟ้องขอให้ศาลขับไล่จำเลยออกจากอาคารพิพาทได้ทันทีโดยไม่ต้องบอกกล่าวก่อนฟ้อง

พยานเปรียบเทียบ (พยานแพ่ง)

Comparative Rules of Evidence (Civil Cases)

ลิตานันท์ ศรีวรรกร*

หลักกฎหมายเกี่ยวกับพยานหลักฐานของประเทศไทยมีบทบัญญัติที่คล้ายคลึงกับบทบัญญัติกฎหมายลักษณะพยานหลักฐานของประเทศสหรัฐอเมริกาหลายประการ ในวันนี้ผู้เขียนจึงหยิบยกประเด็นข้อกฎหมายบางเรื่องเพื่อเป็นตัวช่วยให้ผู้อ่านได้ศึกษาคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายลักษณะพยานหลักฐานและรูปประโยคในการปรับข้อเท็จจริงเข้ากับหลักกฎหมาย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๘๗ (๑) วางหลักไว้ว่า ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานใด เว้นแต่พยานหลักฐานนั้นเกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงที่คู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดในคดีจะต้องนำสืบ ซึ่งตรงกับหลัก “Relevance” ตามที่บัญญัติไว้ใน Federal Rules of Evidence (FRE)^๑ มาตรา ๔๐๒ ที่ระบุว่า Relevant evidence is admissible (พยานหลักฐานที่มีความเกี่ยวข้องเป็นพยานหลักฐานที่รับฟังได้) คำว่า admissible เป็นคำคุณศัพท์ที่ขยายคำนามโดยเปลี่ยนรูปมาจากคำกริยา admit ที่แปลว่ารับเข้า หรือยินยอมให้เข้า ดังนั้น admissible evidence จึงหมายถึงพยานหลักฐานที่ศาลรับฟังได้ แม้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งจะไม่มีนิยามที่กำหนดว่า “พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงที่คู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดในคดีจะต้องนำสืบ” หมายถึงพยานหลักฐานใด แต่แนวคำพิพากษาศาลฎีกาหลายเรื่องได้วางหลักไว้ว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดในคดีจะต้องนำสืบ หมายถึง ข้อเท็จจริงที่

เกี่ยวกับประเด็นแห่งคดีหรือประเด็นข้อพิพาท ซึ่งในส่วนนี้สอดคล้องกับ California Evidence Code (CEC)^๒ มาตรา ๒๑๐ ที่นิยามศัพท์ relevant evidence ว่า Relevant evidence means evidence having any tendency in reason to prove or disprove any *disputed fact* that is of consequence to the determination of the action.^๓ โดยมีตัวอย่างการเขียนวินิจฉัยในประเด็นว่า Here, the plaintiff’s injuries and cause of the injuries are disputed facts in the case. The evidence at issue is to prove that the plaintiff was injured in the accident and it has tendency to show that defendant was at fault in causing the collision, thus, it is relevant and admissible under California Evidence Code. แปลว่า กรณีตามอุทาหรณ์ ข้อเท็จจริงที่โจทก์ได้รับบาดเจ็บและสาเหตุของการได้รับบาดเจ็บเป็นประเด็นแห่งคดี พยานหลักฐานตามปัญหานำสืบเพื่อพิสูจน์ว่าโจทก์ได้รับบาดเจ็บในอุบัติเหตุและพิสูจน์แนวโน้มว่าจำเลยเป็นฝ่ายผิดในอุบัติเหตุ ดังนั้น จึงเป็นพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องและรับฟังได้ตามประมวลกฎหมายลักษณะพยานแห่งมลรัฐแคลิฟอร์เนีย

เกี่ยวกับการซักถามพยาน (examination of witnesses) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๑๘ วรรคหนึ่งบัญญัติว่า ในการที่คู่ความฝ่าย

* ผู้ช่วยผู้พิพากษา รุ่นที่ ๗๒, น.บ. (เกียรตินิยมอันดับ ๒) (มหาวิทยาลัยรามคำแหง), น.บ.ท., LL.M. in International and Comparative Law (Southern Methodist University), LL.M. in International Taxation (University of Florida), California Bar

^๑ Federal Rules of Evidence (FRE) เป็นกฎหมายว่าด้วยพยานหลักฐานที่ตราขึ้นและใช้บังคับในประเทศสหรัฐอเมริกาในระดับสหพันธรัฐ

^๒ California Evidence Code (CEC) เป็นกฎหมายว่าด้วยพยานหลักฐานที่ตราขึ้นและใช้บังคับในประเทศสหรัฐอเมริกาในระดับภายในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย

^๓ บทบัญญัติในส่วนนี้ของ CEC แตกต่างจากบทบัญญัติของ FRE ระดับสหพันธรัฐที่ไม่ได้กำหนดเงื่อนไขว่าต้องเป็นข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับประเด็นข้อพิพาท ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติใน FRE มาตรา ๔๐๑ ว่า Evidence is relevant if it has any tendency to make a fact more or less probable than it would be without the evidence and the fact is of consequence in the determining the action (พยานหลักฐานเป็นพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องหากพยานหลักฐานนั้นมีแนวโน้มที่จะทำให้การพิสูจน์ความจริงของข้อเท็จจริงมีน้ำหนักมากขึ้นหรือน้อยลงกว่ากรณีที่ปราศจากพยานหลักฐานนั้น โดยข้อเท็จจริงนั้นต้องเป็นข้อเท็จจริงที่นำไปสู่ผลแห่งการวินิจฉัยตัดสินคดี) The fact may be proved may be ultimate, intermediate, or evidentiary; it matters or not, so long as it is of consequence in the determination of the action. (ไม่ว่าจะเป็นข้อเท็จจริงที่เป็นบทสรุป (ultimate facts) หรือข้อเท็จจริงที่ใช้ประกอบพยานแวดล้อม (intermediate facts) หรือข้อเท็จจริงที่นำสืบเพื่อสนับสนุนพยานหลักฐานอื่น (evidentiary facts) นั้นไม่สำคัญ ตราบเท่าที่เป็นพยานหลักฐานที่นำไปสู่การพิจารณาตัดสินคดี) กล่าวคือ หากเป็นข้อเท็จจริงที่นำไปสู่การรับฟังพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักยิ่งกว่า (preponderance of the evidence standard) ย่อมถือว่าเป็นพยานที่เกี่ยวข้องและรับฟังได้ตาม FRE ในระดับสหพันธรัฐ

ที่อ้างพยานจะซักถามพยานก็ดี หรือถามตึงก็ดี ห้ามมิให้คู่ความฝ่ายนั้นใช้คำถามนำ เว้นแต่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งยินยอมหรือได้รับอนุญาตจากศาล ตรงกับ CEC มาตรา ๗๖๗ (a) ที่บัญญัติว่า Except under special circumstances where the interests of justice otherwise require: (1) A leading question may not be asked of a witness on direct or redirect examination. (2) A leading question may be asked of a witness on cross-examination or recross-examination (เว้นแต่ในกรณีพิเศษเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ห้ามมิให้ใช้คำถามนำในการซักถามและถามตึงพยาน คำถามนำอาจใช้ได้ในการถามค้านและการขออนุญาตศาลถามหลังการถามตึง) A leading question may be asked in the following circumstances คำถามนำอาจใช้ได้ในการกรณีดังต่อไปนี้ (1) when a party calls a hostile witness (พยานที่เบิกความเป็นปรปักษ์แก่คู่ความฝ่ายที่อ้างตนมา) (2) when witness's memory is exhausted (ถามเพื่อกระตุ้นความทรงจำของพยาน) (3) when asking undisputed background fact. (ถามถึงข้อเท็จจริงซึ่งเป็นที่ป็นยุดิแล้ว) รูปประโยคเวลาเขียนว่าพยานเบิกความตอบคำซักถามหรือคำถามค้าน อาจเขียนได้ดังนี้ The witness testifies on direct examination (or cross - examination).

สำหรับการรับฟังพยานเอกสาร ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๙๓ กำหนดว่าการอ้างเอกสารเป็นพยานหลักฐานให้ยอมรับฟังได้ เฉพาะต้นฉบับเท่านั้น คล้ายกับหลัก "Authentication" ตามที่บัญญัติไว้ใน CEC มาตรา ๑๔๐๑ (a) ว่า Authentication of a writing is required before it may be received in evidence. (เฉพาะเอกสารที่ได้รับการรับรองว่าเป็นเอกสารที่แท้จริงจึงจะรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้) มีข้อสังเกตว่าในสหรัฐอเมริกา ไม่ได้กำหนดว่าพยานเอกสารต้องเป็นต้นฉบับเท่านั้น แต่กำหนดเพียงว่าพยานเอกสารนั้น ๆ ต้องเป็นเอกสารที่ "แท้จริง" ดังที่บัญญัติไว้ใน FRE มาตรา ๙๐๑ ว่า To satisfy the requirement of authenticating or identifying an item of evidence, the proponent must produce evidence sufficient to support a finding that the item is what the proponent claims it is. และ CEC มาตรา ๑๔๐๐ ที่บัญญัติว่า

Authentication of a writing means (a) the introduction of evidence sufficient to sustain a finding that it is the writing that the proponent of the evidence claims it is or (b) the establishment of such facts by any other means by law. คำว่า proponent เป็นคำนามแปลว่าฝ่ายที่มีหน้าที่นำสืบ เปลี่ยนรูปมาจากคำกริยา propound ที่แปลว่า เสนอให้พิจารณา จะเห็นว่าบทบัญญัติ FRE มาตรา ๙๐๑ และ CEC มาตรา ๑๔๐๐ บัญญัติในการทำนองเดียวกันสรุปความได้ว่า ฝ่ายที่มีหน้าที่นำสืบต้องนำพยานหลักฐานเข้าสืบให้เพียงพอที่จะฟังได้ว่า เอกสารดังกล่าวเป็นเอกสารตามที่ฝ่ายนั้นกล่าวอ้าง ซึ่งคล้ายคลึงกับบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๒๖ กรณีที่คู่ความคัดค้านการมีอยู่และความแท้จริงของเอกสารนั้นหรือความถูกต้องแห่งสำเนาเอกสาร ศาลอาจทำการไต่สวนชี้ขาดได้ นอกจากนี้บทบัญญัติใน FRE มาตรา ๙๐๑ ยังได้ยกตัวอย่างพยานเอกสารที่ถือว่าเป็นเอกสารที่แท้จริง คล้ายกับบทสันนิษฐานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๒๗ เช่น Testimony of a witness with knowledge (คำเบิกความในศาลของพยาน) Public records which include a document recorded or filed in a public office as authorized by law or a purported public record or statement from the office where items of this kind are kept. (เอกสารมหาชนซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำขึ้นและรับรองตามกฎหมาย) Ancient documents of data compilation that is in a condition that creates no suspicion about its authentication, was in a place where it would likely be, and is at least 20 years old when offered (เอกสารโบราณหรือการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ถูเก็บอยู่ในสถานที่ซึ่งควรถูกจัดเก็บที่มีอายุมากกว่ายี่สิบปีนับแต่วันที่น่าสืบ) เป็นต้น

สำหรับพยานอาญาเปรียบเทียบกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องพยานบอกเล่า (hearsay) พยานผู้เชี่ยวชาญ (expert testimony) หรือพยานหลักฐานที่แสดงถึงพฤติกรรมของบุคคล (character evidence to prove conduct of a person) และประเด็นอื่น ๆ ผู้เขียนจะขอถือโอกาสยกไปกล่าวในโอกาสหน้าค่ะ

“โครงการป้องกันไม่ยุ่งยากในทันที” ของสำนักงานอัยการสูงสุด

ร้อยตรี ธนา ภัทรภาสิต*
พันเลิศ เอกบรมสิริ**

ด้วย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๖ เรื่องแนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติว่า “รัฐพึงจัดระบบบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพเป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ และให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร” สำนักงานอัยการสูงสุดซึ่งเป็นองค์กรนำในการใช้กฎหมายเพื่อรักษาความยุติธรรมให้กับประชาชนและสังคมได้ตระหนักถึงความสำคัญของแนวนโยบายแห่งรัฐดังกล่าว จึงได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์สำนักงานอัยการสูงสุด พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๖ มีความสำคัญ คือ การอำนวยความสะดวก การรักษามลประโยชน์ของรัฐ และการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน โดยต้องมีความรวดเร็ว เป็นธรรม เสมอภาค โปร่งใส ตรวจสอบได้และปราศจากการเลือกปฏิบัติ เพื่อให้ประชาชนเชื่อมั่นและศรัทธา และเพื่อให้แผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวบรรลุวัตถุประสงค์ประสพผลสำเร็จเป็นรูปธรรม และเกิดประโยชน์สูงสุดในการให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้สะดวก รวดเร็ว และเป็นธรรม อัยการสูงสุดจึงเห็นชอบและอนุมัติ “โครงการป้องกันไม่ยุ่งยากในทันที”

“โครงการป้องกันไม่ยุ่งยากในทันที” ของสำนักงานอัยการสูงสุดนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่ออำนวยความสะดวกด้วยความรวดเร็ว ลดความเหลื่อมล้ำ สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๖ เรื่องแนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง และสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาความยากจน ด้วยวิธีการลดค่าใช้จ่าย

ที่เกิดขึ้นจากการตกเป็นผู้ต้องหาหรือถูกดำเนินคดีอาญา และมุ่งประสานความร่วมมือกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทุกภาคส่วน ด้วยการตระหนักถึงความสำคัญในการอำนวยความสะดวกในการป้องกันคดีให้แก่ประชาชน เพื่อประหยัดเวลาในการเดินทางมาสำนักงานอัยการที่รับผิดชอบการดำเนินคดีอาญา ซึ่งบางสำนักงานมีที่ตั้งอยู่ห่างไกลจากภูมิลำเนาของผู้ต้องหา ยากลำบากแก่การเดินทาง ทำให้ช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย ค่าอาหารและค่าพาหนะที่ต้องใช้จ่ายไประหว่างเดินทาง เพื่อช่วยลดความเดือดร้อนให้กับผู้ต้องหาอีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ กรณีที่ผู้ต้องหากระทำ ความผิดเพียงเล็กน้อย ก็ควรได้รับการพิจารณาสั่งคดีโดยรวดเร็ว เพื่อช่วยลดภาระการหาหลักประกันในการปล่อยชั่วคราวหรือวางหลักทรัพย์ในการประกันตัว ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ต้องหาได้รับความเดือดร้อนจากการถูกดำเนินคดีเกินสมควร นั้นเอง

สำนักงานอัยการสูงสุดจึงกำหนด หลักเกณฑ์ เงื่อนไขและแนวทางในการดำเนินการ โดยสรุปได้ดังต่อไปนี้^๑

๑. ให้พนักงานอัยการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนด้วยการยื่นฟ้องผู้ต้องหาในคดีไม่มีข้อยุ่งยากในวันรับสำนวนภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังนี้

๑.๑ มีโชคติดอุกฉกรรจ์ที่มีอัตราโทษอย่างต่ำ ให้จำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไปหรือโทษสถานหนักกว่า กล่าวอีกนัยคือ มีโชคคดีที่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะต้องสืบพยานประกอบคำรับสารภาพ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๖

๑.๒ เป็นคดีที่ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพ

* น.บ. (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), น.ม. (สาขากฎหมายอาญา) (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), น.บ.ท., อัยการผู้ช่วยรุ่นที่ ๕๕ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอัยการประจำกองสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีปราบปรามการทุจริต ๑ ภาค ๗ สำนักงานอัยการสูงสุด.

** น.บ. (เกียรตินิยม) (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), น.ม. (มหาวิทยาลัยรามคำแหง), น.บ.ท., อัยการผู้ช่วยรุ่นที่ ๕๕ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอัยการจังหวัดผู้ช่วยสำนักงานอัยการจังหวัดแม่ฮ่องสอน สำนักงานอัยการสูงสุด.

^๑ โปรดดูหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๗ (ทก)/วส๕ ลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๓

โดยคำรับสารภาพนี้ ต้องเป็นคำรับสารภาพที่เกิดจากความสมัครใจของตัวผู้ต้องหาเอง ทั้งนี้ ต้องผ่านกระบวนการสอบสวนมาโดยชอบด้วยกฎหมาย

๑.๓ เป็นคดีที่สอบสวนมาโดยเสร็จสิ้น กระแสความแล้ว กล่าวคือ ข้อเท็จจริงตามทางสอบสวน ต้องได้ความชัดเจน เพียงพอ และอยู่ในมาตรฐานการพิจารณาสำนวนคดีของพนักงานอัยการ และ

๑.๔ เป็นคดีที่ไม่มีปัญหาทางกฎหมาย ไม่มีข้อเท็จจริงที่ยุ่งยากสลับซับซ้อนไม่มีเอกสารหลักฐานจำนวนมากซึ่งยากที่จะพิจารณาสำนวนคดีได้ในทันที

๒. การฟ้องคดีตามข้อ ๑. ต้องเป็นกรณีผู้ต้องหาร้องขอให้ฟ้องโดยมีเหตุจำเป็นหรือเร่งด่วน เช่น มีความยากลำบากในการเดินทาง ได้รับความเดือดร้อนจากภาระค่าใช้จ่าย ไม่มีหลักทรัพย์หรือบุคคลมาประกันตัวหรือต้องเดินทางไปต่างท้องที่หรือต่างประเทศที่ไม่อาจเปลี่ยนแปลงกำหนดเวลาได้ โดยให้ผู้ต้องหาแจ้งความประสงค์ดังกล่าวกับข้าราชการตุลาการหรือบุคลากรของสำนักงานอัยการนั้น ๆ ในวันที่พนักงานสอบสวนส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมตัวผู้ต้องหามายังพนักงานอัยการ เมื่อข้าราชการตุลาการหรือบุคลากรผู้นั้นทราบความประสงค์ดังกล่าวให้จัดให้ผู้ต้องหาเขียนคำร้องขอให้พนักงานอัยการฟ้องคดีไม่ยุ่งยากโดยทันที แล้วเสนอสำนวนและคำร้องต่ออัยการจังหวัดหรืออัยการพิเศษฝ่ายซึ่งเป็นหัวหน้าพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาให้พนักงานอัยการดำเนินการเพื่อฟ้องคดีผู้ต้องหาในวันรับสำนวน

๓. ในกรณีทั่วไป เมื่อพนักงานสอบสวนส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมตัวผู้ต้องหามายังสำนักงานอัยการที่รับผิดชอบการดำเนินคดีอาญา ให้ข้าราชการตุลาการ หรือบุคลากรของสำนักงานอัยการนั้น ๆ ที่มีหน้าที่ตรวจรับสำนวนการสอบสวนตรวจสอบในเบื้องต้น หากพบว่าเป็นคดีไม่มีข้อยุ่งยากและอาจอยู่ในหลักเกณฑ์ที่สามารถดำเนินการตามโครงการฟ้องคดีไม่ยุ่งยากโดยทันทีได้ ให้ข้าราชการตุลาการ หรือบุคลากรผู้นั้น แจ้งให้ผู้ต้องหาทราบถึงโครงการฟ้องคดีไม่ยุ่งยากในทันที ด้วยหากผู้ต้องหาประสงค์ให้พนักงานอัยการฟ้องคดีในวันรับสำนวนให้นำความในข้อ ๒. มาใช้โดยอนุโลม

๔. หากอัยการจังหวัด หรืออัยการพิเศษฝ่าย

ได้พิจารณาคำร้องขอให้พนักงานอัยการฟ้องคดีไม่ยุ่งยากโดยทันที ตาม ข้อ ๒. หรือ ข้อ ๓. แล้วเห็นว่า คดีดังกล่าวเป็นคดีที่ต้องด้วยหลักเกณฑ์ตาม ข้อ ๑. และเป็นคดีที่พนักงานอัยการสามารถตรวจพิจารณา มีความเห็นคำสั่ง และร่างฟ้องได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว อยู่ในวิสัยและมีเวลาเพียงพอที่สามารถดำเนินการได้ทันภายในวันรับสำนวน ให้มีคำสั่งอนุญาตตามคำร้องขอ ดังกล่าวแล้วมอบหมายให้พนักงานอัยการตรวจพิจารณาสำนวนมีความเห็นและร่างคำฟ้องเสนอหัวหน้าพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาฟ้องผู้ต้องหาในวันเดียวกันต่อไป ทั้งนี้ หากพนักงานอัยการผู้ได้รับมอบหมายมีความเห็นในสำนวนเป็นประการอื่นที่ไม่สามารถดำเนินการตามคำร้องได้ ให้พนักงานอัยการผู้นั้นเสนอความเห็นดังกล่าวให้หัวหน้าพนักงานอัยการพิจารณา

จากเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ตามที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่า สำนักงานอัยการสูงสุดได้ตระหนกอย่างยิ่งถึงสุขภาพกฎหมายซึ่งกล่าวไว้ว่า “กระบวนการยุติธรรมที่ล่าช้าก็คือความไม่ยุติธรรม” จึงได้จัดทำโครงการฟ้องคดีไม่ยุ่งยากโดยทันทีขึ้น เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรของสำนักงานอัยการสูงสุดที่มุ่งอำนวยความสะดวกด้วยความสะดวก รวดเร็ว รวมถึงการจัดวัฒนธรรมองค์กรเรื่องการดำเนินคดีที่ล่าช้าอันเป็นอุปสรรคต่อการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน อันเป็นการเน้นย้ำให้ข้าราชการฝ่ายอัยการซึ่งเป็นกำลังหลักของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ได้มีจิตสำนึกในการบริการประชาชนด้วยความสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใสเพื่อมิให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากการถูกดำเนินคดีเกินสมควร เมื่อผู้นั้นเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยความสมัครใจ อีกทั้ง เพื่อให้โครงการฟ้องคดีไม่ยุ่งยากในทันทีเกิดผลสัมฤทธิ์เป็นรูปธรรม สำนักงานอัยการสูงสุดจึงได้มอบหมายให้สำนักงานอัยการต่าง ๆ ทั่วประเทศ จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ โครงการดังกล่าวนี้ให้ผู้ต้องหาที่อยู่ในหลักเกณฑ์และเงื่อนไขข้างต้นได้รับทราบถึงสิทธิดังกล่าว โดยให้มิข้อความว่า “ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น” ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการแอบอ้างเรียกหรือรับเอาผลประโยชน์จากผู้ต้องหา และให้ระบุว่า “การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดและให้แจ้งศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์กลาง สำนักงานอัยการสูงสุด หมายเลขโทรศัพท์

๐๒-๑๔๒-๒๑๖๖” เพื่อเป็นข้อมูลในกรณีที่มีการแอบอ้างเรียกเก็บเอาสินบนหรือผลประโยชน์ตอบแทนอันมิชอบ จากผู้ต้องหาหรือประชาชน ทั้งยังให้สำนักงานอัยการต่าง ๆ ทั่วประเทศ ประสานความร่วมมือโดยตรงกับเจ้าพนักงานตำรวจและศาล เกี่ยวกับโครงการดังกล่าว เพื่ออำนวยความสะดวกและคุ้มครองประชาชนได้อย่างสะดวกรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สมดังเจตนารมณ์ของโครงการ

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนทั้งสองเห็นว่า“โครงการฟ้องคดีไม่ยุ่งยากในทันที” ของสำนักงานอัยการสูงสุดนี้ นอกจากจะมีขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาในเรื่องของกรอบระยะเวลาดำเนินคดีอาญาแล้วยังมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองและเยียวยาความเสียหายให้กับผู้เสียหาย (หากมี) ได้อย่างทันท่วงทีอีกด้วย

อนึ่ง บุคคลที่มีความสนใจสามารถสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่สำนักงานอัยการสูงสุดหมายเลขโทรศัพท์ ๐๒-๑๔๒-๑๕๔๓ หรือทาง www.pr.ago.go.th

โครงการฟ้องคดีไม่ยุ่งยากในทันที

สำนักงานอัยการสูงสุด
Office of The Attorney General

ผู้ต้องหาสามารถร้องขอให้ฟ้องโดยมีเหตุจำเป็นหรือเร่งด่วน เช่น ไม่มีหลักฐานพยาน หรือบุคคลพาประกันตัว หรือต้องเดินทางไปต่างท้องที่หรือต่างประเทศที่มีอาจเปลี่ยนแปลงกำหนดเวลาได้ โดยสำนักงานอัยการสูงสุดจะอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนด้วยการยื่นฟ้องผู้ต้องหาในวันรับส่วนกลางได้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังนี้

1. เป็นคดีที่ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพ
2. มีใบคดีกวดกรรที่อัยการโดยง่ายค่าให้จำคุกตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไปหรือโทษสถานกำหนดสูงกว่า
3. เป็นคดีที่สอบสวนโดยเสร็จสิ้นกระเสศความ
4. เป็นคดีที่ไม่อยู่ในกฎหมายกำหนด ไม่ต้องแจ้งเรื่องถึงผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ไม่ถือสารหลักฐานเป็นจำนวนมาก

หากประชาชนผู้เกี่ยวข้องในคดีมีความสนใจโครงการดังกล่าวสามารถติดต่อเจ้าหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดทุกแห่งเพื่อยื่นคำร้องขอหัวหน้าพนักงานอัยการให้พิจารณาดำเนินการให้โดยไม่มีค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด

สิ่งที่ประชาชนจะได้รับ

ประหยัด	ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง, ค่าทนายความ, หลักประกันในการปล่อยชั่วคราว
สะดวก	ไม่ต้องเดินทางมาสำนักงานอัยการหรือศาลบ่อยๆ
การดำเนินคดีรวดเร็วขึ้น	ขั้นตอนขึ้นพนักงานอัยการเสร็จภายในวันเดียว

ต่อจากหน้า ๒๒

มุมมอง

ปฏิทินการศึกษา ภาคสอง สมัยที่ 73 ปีการศึกษา 2563 สำหรับอภรศึกษากฎหมายแห่งเหตบัณฑิตยสภา

กำหนดเปิดภาคเรียน

ภาคปกติ
23 พ.ย. 63 - 12 มี.ค. 64

ภาคค่ำ
23 พ.ย. 63 - 13 มี.ค. 64

ชำระค่าธรรมเนียมการศึกษา
พร้อมสมัครสอบได้เลย

การสมัครนักศึกษา

รับสมัครนักศึกษาใหม่ ภาคปกติ
26 ต.ค. 63 - 27 ก.พ. 64
(สมัครทางออนไลน์ได้ถึง 15 ก.พ. 64)

นักศึกษาเก่า
ชำระค่าธรรมเนียมการศึกษา
26 ต.ค. 63 - 27 ก.พ. 64
(สมัครทางออนไลน์ได้ถึง 15 ก.พ. 64)

รับสมัครเรียน(ภาคค่ำ)
ตั้งแต่ 26 ตุลาคม 2563 จขทวจะจัด !!!

จองหนังสือรวมตำบรราย

จองผ่านระบบออนไลน์
19 ต.ค. - 30 พ.ย. 63

จองทางไปรษณีย์ (5ภาคนี้)
19 ต.ค. - 20 พ.ย. 63

การสมัครสอบ

สมัครทางไปรษณีย์และอินเทอร์เน็ต
26 ต.ค. 63 - 15 ก.พ. 64

สมัครด้วยตนเองที่สำนักอภรฯ
26 ต.ค. 63 - 27 ก.พ. 64

การสอบปากเปล่า

สอบปากเปล่า ภาค 2 สมัยที่ 72
25 ตุลาคม 2563

สอบปากเปล่า ภาค 1 สมัยที่ 73
10 ธันวาคม 2563

สอบปากเปล่า ภาค 2 สมัยที่ 73
24 พฤษภาคม 2564

การสอบข้อเขียน

กลุ่มวิชากฎหมาย วิ.แพ่ง
28 มีนาคม 2564

กลุ่มวิชากฎหมาย วิ.อาญา
4 เมษายน 2564

วันมหาธีรราชเจ้า

**25
พ.ย.
63**

***กำหนดการนี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม โปรดติดตามข่าวสารอีกครั้ง

จัดทำโดย : แผนกบริหารการศึกษา กองบริหาร

ความผิดฐานหมิ่นประมาทกับการโพสต์ ข้อความลงในเครือข่ายสังคมออนไลน์

ทีปกร โกมลพันธ์พร *

พันโท สุทธิวิทย์ แสงประสิทธิ์ **

ปัจจุบันการติดต่อสื่อสารด้วยเครือข่ายสังคมออนไลน์ผ่านทางแอปพลิเคชันต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นไลน์ (Line) หรือเฟซบุ๊ก (Facebook) ต่างเป็นที่ยอมรับทั้งในภาคสังคมและภาคธุรกิจ แต่อย่างไรก็ตาม ด้วยความทันสมัยของเทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารทำให้ทั้งไลน์และเฟซบุ๊ก ต่างก็เป็นแอปพลิเคชันสังคมออนไลน์ที่ถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นประเด็นทางกฎหมายอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการถูกฟ้องร้องในข้อหาหมิ่นประมาทอันเนื่องมาจากข้อความที่ถูกโพสต์ ดังนั้น บทความนี้จะสะท้อนให้เห็นถึงประเด็นต่าง ๆ ที่น่าสนใจ เกี่ยวกับความผิดฐานหมิ่นประมาทที่เกี่ยวข้องกับการโพสต์ข้อความลงในเครือข่ายสังคมออนไลน์

● การโพสต์ข้อความลงในเครือข่ายสังคมออนไลน์ จะเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทผู้อื่นได้ ข้อความนั้นจะต้องมีลักษณะเป็นการใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สามโดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง และข้อความที่ถูกโพสต์นั้นต้องเป็นข้อความที่ยืนยันข้อเท็จจริงด้วย แต่ถ้าข้อความที่ถูกโพสต์เป็นเพียงการตั้งประเด็นคำถาม หรือเป็นเพียงการคาดคะเนย่อมไม่เป็นการยืนยันข้อเท็จจริง จึงยังไม่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาท (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๑๕๕/๒๕๓๑)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๑๕๕/๒๕๓๑ จำเลยถามป. ว่า มีความสัมพันธ์ทางชู้สาวกับโจทก์จริงหรือไม่ ถ้าจริงก็ให้เลิกเสีย ไม่ได้ยืนยันว่า ป. มีความสัมพันธ์ทางชู้สาวกับโจทก์ ยังไม่เข้าลักษณะเป็นการใส่ความ อันจะเป็นการหมิ่นประมาทโจทก์และเมื่อไม่ปรากฏว่า จำเลยกล่าวเช่นนั้นต่อหน้าโจทก์จึงมิใช่เป็นการดูหมิ่นโจทก์ซึ่งหน้าอีก

● นอกจากข้อความที่ถูกโพสต์จะต้องยืนยันข้อเท็จจริงแล้ว ข้อความนั้นจะต้องระบุถึงตัวบุคคลผู้ถูกใส่ความให้ชัดเจนว่าหมายถึงบุคคลใดด้วย หากมีการปกปิดตัวบุคคลด้วยอักษรย่อ และการจะทราบได้ว่าบุคคลตามอักษรย่อนั้นหมายถึงใคร ต้องไปสืบเสาะค้นหาข้อมูลจากแหล่งอื่นเพิ่มเติม จึงเป็นกรณีที่ผู้อ่านข้อความที่ถูกโพสต์แล้วไม่อาจทราบหรือเข้าใจได้ว่าบุคคลตามอักษรย่อหมายถึงบุคคลใดจากข้อความที่ถูกโพสต์ แต่ทราบจากการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งอื่น กรณีเช่นว่านี้ ผู้โพสต์ข้อความจะไม่มี ความผิดฐานหมิ่นประมาท (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๑๓/๒๕๕๑)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๑๓/๒๕๕๑ การใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม อันจะเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๖ และมาตรา ๓๒๘ นั้น จะต้องได้ความว่าการใส่ความ

* อัยการประจำสำนักงานอัยการสูงสุด, ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมาธิการการกฎหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน (สภาผู้แทนราษฎร), อนุกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริง (สำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า), ผู้เขียนหนังสือ “คู่มือฎีกาสำคัญกฎหมายลักษณะครอบครัว -มรดก”, น.บ., น.บ.ท., LL.M. in International Commercial Law (University of Leicester), LL.M. in Tax Law (Queen Mary University of London), หลักสูตรประกาศนียบัตร ผู้นำยุคใหม่ในระบอบประชาธิปไตย รุ่นที่ ๙ (ป.น.๙) สถาบันพระปกเกล้า, อดีตผู้พิพากษาศาลจังหวัดภูเก็ต

** นายทหารพระธรรมนูญ กองพลที่ ๑ รักษาพระองค์, นักเรียนเตรียมทหาร รุ่นที่ ๑๑, น.บ., น.ม., หลักสูตรชั้นนายพันเหล่าทหารราบ รุ่นที่ ๙๘, หลักสูตรทหารมหาดเล็ก รุ่นที่ ๗, หลักสูตรเสนาธิการทหารบก ชุดที่ ๙๖, หลักสูตรจิตอาสา ๙๐๔ รุ่นที่ ๔/๖๒, หลักสูตรนายทหารสัญญาบัตรชั้นสูง รุ่นที่ ๒๕ โรงเรียนเหล่าทหารพระธรรมนูญ

ดังกล่าวได้ระบุถึงตัวบุคคลผู้ถูกใส่ความเป็นการยืนยัน
รู้ได้แน่นอนว่าเป็นใคร หรือหากไม่ระบุถึงผู้ที่ถูกใส่ความ
โดยตรง การใส่ความนั้นก็จะต้องได้ความว่าหมายถึงบุคคลใด
บุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ และความผิดฐานหมิ่นประมาท
ที่ได้กระทำโดยการโฆษณาทางหนังสือพิมพ์นั้น
ต้องพิจารณาจากข้อความที่ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์
ตามคำฟ้องเท่านั้นว่าผู้อ่านสามารถทราบได้หรือไม่
ว่าบุคคลที่ถูกกล่าวอ้างตามที่ลงพิมพ์นั้นเป็นผู้ใด ข้อความที่
ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ผู้จัดการ ไม่มีข้อความในทีใด
ที่ระบุชื่อและนามสกุลของโจทก์หรือพอจะให้ทราบได้
ว่าเป็นโจทก์ผู้บังคับการ พ. กองบังคับการหมายเลข ๕
ที่กำลังจะเกษียณในปี ๒๕๔๖ ได้ไป ๓ ล้านบาท ทำหุน
หลังเกษียณนั้น ก็ไม่ได้ระบุชื่อโดยชัดแจ้งว่าเป็นผู้ใด
ชื่อที่ระบุเป็นเพียงอักษรย่อเท่านั้นและมีได้ระบุ
นามสกุล ทั้งสถานที่ทำงานกองบังคับการหมายเลข ๕
ก็ไม่ชัดเจนว่าเป็นทีใด บุคคลทั่วไปที่อ่านข้อความย่อ
ไม่อาจทราบหรือเข้าใจได้ว่าอักษรย่อ พ. หมายความว่าถึง
ผู้ใดและเป็นเรื่องจริงตามที่ลงพิมพ์หรือไม่หากต้องการ
รู้ความหมายว่าเป็นผู้ใดก็ต้องไปสืบเสาะค้นหาเพิ่มเติม
ทั้งไม่แน่ชัดว่าหลังจากสืบเสาะค้นหาเพิ่มเติมแล้ว
จะเป็นตัวโจทก์จริงหรือไม่ และหลังจากสืบเสาะค้นหาแล้ว
จึงทราบว่าหมายความว่าถึงโจทก์ก็มีใช้ทราบจากข้อความ
ที่ลงพิมพ์ แต่ทราบจากการที่บุคคลผู้นั้นได้สืบเสาะ
ค้นหาข้อเท็จจริงมาเองในภายหลัง มิได้ทราบว่า
หมายความว่าถึงโจทก์โดยอาศัยข้อความจากหนังสือพิมพ์
ลำพังเพียงข้อความตามที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์
จึงยังไม่เป็นข้อความที่หมิ่นประมาทโจทก์

● กรณีมีการนำข้อความต่าง ๆ ที่ถูกโพสต์
ไว้หลาย ๆ ข้อความมาปะติดปะต่อเป็นเรื่องราว
จะเป็นการหมิ่นประมาทได้จะต้องถึงขนาดที่ทำให้
บุคคลทั่วไปซึ่งได้อ่านข้อความเหล่านั้นทั้งหมดแล้ว
เข้าใจได้ทันทีว่าเป็นข้อความหมิ่นประมาทโดย
ไม่ต้องไปสืบค้นข้อมูลอื่นเพิ่มเติม และลำพังความ
เข้าใจของผู้ที่ถูกโพสต์ข้อความกล่าวถึงเพียงผู้เดียว
จะอ้างว่าข้อความนั้นมีลักษณะเป็นการหมิ่นประมาท

ตนแล้วไม่ได้ (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๙๑๘/๒๕๕๓)
คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๙๑๘/๒๕๕๓ ความผิดฐาน
หมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๖
และมาตรา ๓๒๘ นั้น จะต้องได้ความว่าการใส่ความ
ดังกล่าวได้ระบุถึงตัวบุคคลผู้ถูกใส่ความเป็นการยืนยัน
รู้ได้แน่นอนว่าเป็นใคร หรือหากไม่ระบุถึงผู้ที่ถูกใส่ความ
โดยตรง การใส่ความนั้นก็จะต้องได้ความว่าหมายถึงบุคคลใด
บุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ เมื่ออ่านข้อความตามที่โจทก์
กล่าวอ้างโดยตลอดแล้ว ไม่มีตอนใดระบุว่าเป็นโจทก์
ร่วมหรือทำให้เข้าใจว่าหมายถึงโจทก์ร่วม การที่โจทก์
นำข้อความที่ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์มติชนรายวัน
ฉบับลงวันที่ ๔, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๗, ๑๘, ๒๐ และ ๒๑
มิถุนายน ๒๕๔๖ มารวมเข้าด้วยกันแล้วสรุปว่าเป็นการ
หมิ่นประมาทโจทก์ร่วมนั้น เป็นเพียงความเข้าใจของ
โจทก์ร่วมเท่านั้น หาใช่เป็นความเข้าใจของบุคคลทั่วไปไม่
บุคคลทั่วไปที่อ่านข้อความย่อไม่ทราบหรือเข้าใจ
ได้ว่าข้อความที่โจทก์และโจทก์ร่วมอ้างมานั้น
หมายความว่าถึงผู้ใดและเป็นเรื่องจริงตามที่ลงพิมพ์
หรือไม่ หากต้องการรู้ว่าจะหมายถึงผู้ใดก็ต้องไปสืบเสาะ
ค้นหาเพิ่มเติม ทั้งไม่แน่ชัดว่าหลังจากสืบเสาะเพิ่มเติมแล้ว
จะเป็นตัวโจทก์ร่วมจริงหรือไม่ และในกรณีที่ทำการ
สืบเสาะค้นหาแล้วจึงทราบว่าหมายความว่าถึงโจทก์
ร่วมก็เป็นการทราบจากการที่บุคคลนั้นได้สืบเสาะ
ค้นหาข้อเท็จจริงมาเองในภายหลัง หาได้ทราบโดย
อาศัยข้อความที่ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ตามคำฟ้องไม่
เมื่อโจทก์ร่วมยึดถือความรู้สึกนึกคิดของตนเองเป็น
สำคัญทั้ง ๆ ที่บุคคลทั่วไปได้มีการรับรู้หรือเข้าใจใน
ข้อความดังกล่าวว่าเป็นตัวโจทก์ร่วม การกระทำของ
จำเลยจึงไม่เป็นการหมิ่นประมาทโจทก์ร่วมตามฟ้อง

● กรณีโพสต์ข้อความลงในเฟซบุ๊ก (Facebook)
หรือไลน์ไทม์ไลน์ (Line Timeline) หากมีการตั้งค่า
สถานะข้อความสาธารณะ (Public) ทำให้คนทั่วไป
แม้ไม่ได้เป็นเพื่อนกับผู้ใช้งานก็สามารถเห็นข้อความ
ที่โพสต์ได้ เมื่อข้อความนั้นมีลักษณะหมิ่นประมาท
ผู้อื่น ผู้โพสต์จะมีความผิดฐานหมิ่นประมาทผู้อื่นด้วย

การโฆษณาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๘ ซึ่งคำว่า “โฆษณา” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้ให้คำจำกัดความว่า “การเผยแพร่ข้อความออกไปยังสาธารณชน ป่าวร้อง ป่าวประกาศ” ดังนั้น การโพสต์ข้อความต่าง ๆ แม้จะมีลักษณะหมิ่นประมาท แต่หากข้อความที่โพสต์นั้น จำกัดการเข้าถึงเพียงบางกลุ่มบางคนไม่เป็นการกระจายไปสู่สาธารณชนหรือประชาชนทั่วไป กรณีนี้จะไม่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทด้วยการโฆษณาแต่อาจเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๖ เท่านั้น (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๒๗๖/๒๕๖๒)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๒๗๖/๒๕๖๒ ความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยการโฆษณาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๘ ผู้กระทำได้เผยแพร่ข้อความอันเป็นการหมิ่นประมาทออกไปยังสาธารณชนหรือประชาชนทั่วไป การที่จำเลยส่งข้อความลงในแอปพลิเคชันไลน์กลุ่มโพสท์นิวส์ออนไลน์ มีลักษณะเป็นเพียงเจตนาแจ้งหรือไขข่าวไปยังเฉพาะกลุ่มบุคคลซึ่งอยู่ในกลุ่มไลน์เท่านั้น ยังไม่ถึงกับเป็นการกระจายข่าวไปสู่สาธารณชนหรือประชาชนทั่วไป คดีโจทก์จึงไม่มีมูลความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๘

● กรณีแม้ไม่ได้เป็นผู้โพสต์เองโดยตรง แต่การไปให้สัมภาษณ์กับสื่อมวลชนซึ่งทราบว่ามีช่องทางการเผยแพร่ผ่านทางสื่อออนไลน์ เมื่อข้อความที่ให้สัมภาษณ์เป็นการหมิ่นประมาทแล้ว หากมีการนำเสนอเนื้อหาที่ให้สัมภาษณ์ลงในสื่อออนไลน์ ถือได้ว่าผู้ให้สัมภาษณ์เล็งเห็นได้ว่าจะมีการเผยแพร่ข้อความผ่านทางสื่อออนไลน์ กรณีนี้ย่อมเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยการโฆษณาโดยเล็งเห็นผลแล้ว (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๘๓๙/๒๕๕๗)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๘๓๙/๒๕๕๗ การที่จำเลยไปให้ข่าวและหนังสือพิมพ์ได้ลงข่าวแพร่หลายทั่วจังหวัดลำปางว่า จำเลยซื้อสลากเลขท้าย ๓ ตัวตรง

หมายเลข ๙๖๖ ประจำงวดวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ แล้วถูกรางวัล โจทก์ร่วมไม่ยอมจ่ายเงินรางวัลให้แก่จำเลยซึ่งไม่เป็นความจริง ถือเป็นการใส่ความโจทก์ร่วมโดยมุ่งประสงค์ให้โจทก์ร่วมเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง และการที่จำเลยให้สัมภาษณ์ต่อผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ จำเลยยอมรับว่าผู้รับข้อความคือผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เป็นผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชน อาจนำเสนอข่าวสารที่ได้รับมาเผยแพร่ต่อบุคคลทั่วไป ทั้งข้อความที่จำเลยให้สัมภาษณ์เป็นเรื่องเกี่ยวกับการถูกเงินรางวัลแต่ไม่ได้รับเงินรางวัลอันเป็นความหวังของประชาชน ถือว่าจำเลยมีเจตนาเล็งเห็นผลได้ว่าผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต้องนำข้อความที่จำเลยให้สัมภาษณ์ไปลงพิมพ์โฆษณาในหนังสือพิมพ์ตามที่จำเลยให้สัมภาษณ์ เมื่อหนังสือพิมพ์นำข้อความที่สัมภาษณ์ไปลงพิมพ์โฆษณาสมตามเจตนาของจำเลยแล้ว การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยการโฆษณาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๘

● การส่งข้อความผ่านไลน์หรือเฟซบุ๊ก ในลักษณะข้อความส่วนตัว ไม่เป็นความผิดฐานดูหมิ่นซึ่งหน้าตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๙๓ (เทียบคำชี้ขาดความเห็นแย้งที่ ๔๐๙/๒๕๕๙)

คำชี้ขาดความเห็นแย้งที่ ๔๐๙/๒๕๕๙ ผู้ต้องหาได้ส่งข้อความผ่านแอปพลิเคชันไลน์เข้าไปยังโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้เสียหายที่ ๑ มีข้อความว่าผู้เสียหายที่ ๑ เป็นชู้กับผู้เสียหายที่ ๒ ถึงผู้เสียหายที่ ๕ ต่อมาหลังเกิดเหตุผู้ต้องหาทราบว่าเป็นผู้ส่งข้อความดังกล่าวไปยังผู้เสียหายที่ ๑ จริง แต่เนื่องจากขณะนั้นผู้เสียหายที่ ๑ รับข้อความดังกล่าว ผู้ต้องหาไม่ได้อยู่ต่อหน้าหรือกล่าวข้อความดังกล่าวซึ่งหน้าผู้เสียหายที่ ๑ ซึ่งองค์ประกอบความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๙๓ บัญญัติให้ผู้กระทำได้กล่าวข้อความดูหมิ่นต่อหน้าผู้ถูกกระทำ เพราะบทบัญญัติมาตรานี้มีเจตนารมณ์เพื่อป้องกันเหตุร้ายที่อาจเข้าถึงตัวกันได้ทันทีที่มีการกล่าวข้อความ

ดูหมิ่น เมื่อผู้ต้องหาส่งข้อความอันเป็นการดูหมิ่นผ่านทางโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยผู้ต้องหาไม่ได้ปรากฏตัวให้ผู้เสียหายที่ ๑ เห็นซึ่งหน้าที่จะสามารถเข้าถึงตัวกันได้ทันทีที่ผู้ต้องหาส่งข้อความ การกระทำของผู้ต้องหาจึงไม่เข้าองค์ประกอบความผิดฐานดูหมิ่นซึ่งหน้าคดีมีพยานหลักฐานไม่พอฟ้อง

ข้อสังเกต : ข้อเท็จจริงตามคำชี้ขาดความเห็นแย้งที่ ๔๐๙/๒๕๕๙ ไม่ปรากฏว่าผู้ต้องหาได้ส่งข้อความผ่านไลน์ไปยังกลุ่มบุคคลหรือเป็นกรณีมีบุคคลที่สามเห็นข้อความที่ผู้ต้องหาส่งไปยังโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้เสียหายที่ ๑ แต่อย่างไร จึงไม่เข้าองค์ประกอบความผิดฐานหมิ่นประมาทผู้อื่นที่จะต้องพิจารณา

● การโพสต์ข้อความหมิ่นประมาทลงในเครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาเท่านั้น ไม่เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ แม้การโพสต์ข้อความหมิ่นประมาทลงในเครือข่ายสังคมออนไลน์ จะเป็นการนำข้อมูลคอมพิวเตอร์เข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชนแล้วก็ตาม แต่เนื่องจากในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้มีตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ ขึ้นโดยมีการแก้ไขมาตรา ๑๔ (๑) ว่า “โดยทุจริตหรือโดยหลอกลวงนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือนหรือปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนหรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชน อันมิใช่การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา” ซึ่งจากบทบัญญัติดังกล่าวทำให้เกิดความชัดเจนขึ้นว่ากรณีนำข้อมูลคอมพิวเตอร์เข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ หากเป็นข้อความหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญาแล้ว ข้อความที่ถูกโพสต์จะไม่ใช่ความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับ

คอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ (แก้ไขเพิ่มเติมปี ๒๕๖๐) มาตรา ๑๔ (๑) อีกต่อไป (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ ๒๗๗๘/๒๕๖๐)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๗๗๘/๒๕๖๐ ในระหว่างพิจารณาของศาลฎีกา พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ มีผลใช้บังคับนับแต่วันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐ โดยความในมาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความใหม่แทนโดยมาตรา ๑๔ ที่บัญญัติใหม่ได้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔ (๑) จากเดิมที่บัญญัติว่า “(๑) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน” โดยความใหม่บัญญัติว่า “(๑) โดยทุจริตหรือโดยหลอกลวง นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือนหรือปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชน อันมิใช่เป็นการกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา” ดังนั้น เป็นเรื่องกฎหมายที่บัญญัติภายหลังกำหนดองค์ประกอบความผิดฐานนำเข้าสู่ข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จว่าต้องไม่เป็นการกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญาจึงจะเข้าเกณฑ์เป็นความผิด เมื่อการกระทำของจำเลยที่ ๒ เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๘ การกระทำของจำเลยที่ ๒ ย่อมไม่ใช่ความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ (๑) ที่บัญญัติในภายหลังตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรคสอง และจำเลยที่ ๒ ไม่มีความผิดตามมาตรา ๑๔ (๕) ซึ่งเป็นความผิดฐานเผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ตามมาตรา ๑๔ (๑) ด้วย

สวัสดิ์ศรีรับ สมาชิกจุฬาสารข่าวเนติบัณฑิตยสภาและผู้อ่านทุกท่าน

เนติบัณฑิตยสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์ เปิดรับสมัครนักศึกษากฎหมายและผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายของไทย สอบแข่งขันรับทุนพัชรกิติยาภาเพื่อการศึกษากฎหมาย (Bajrakitiyabha Fund for Legal Education) เพื่อไปศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ณ มหาวิทยาลัยคอร์เนล ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน ๑ ทุน

ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ www.thethaibar.or.th หรือสอบถามเพิ่มเติมที่ โทร. ๐๒ ๘๘๗ ๖๘๐๑ - ๗ ต่อ ๑๐๑, ๒๑๗

แผนกตำราและคำบรรยาย

เปิดรับจองหนังสือรวมคำบรรยาย ภาคสอง สมัยที่ ๗๓ ปีการศึกษา ๒๕๖๓ ระหว่างวันที่ ๑๙ ตุลาคม - ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ ผ่านระบบออนไลน์ <https://thethaibarbanyaibook.thaijobjob.com/book/>

- รับผิดชอบต่อตนเอง ราคาชุดละ ๑,๕๐๐ บาท ๑ ชุด (๑๖ เล่ม)
- รับทางไปรษณีย์ ราคาชุดละ ๒,๑๐๐ บาท (ลงทะเบียน) (รวมราคาจัดส่งแล้ว)
- รับทางไปรษณีย์ (ด่วนพิเศษ EMS) ราคาชุดละ ๒,๗๐๐ บาท (รวมราคาจัดส่งแล้ว)

หมายเหตุ : ผู้ที่เคยจองผ่านระบบออนไลน์แล้ว ท่านสามารถเข้าสู่ระบบได้โดยไม่ต้องลงทะเบียนใหม่ สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ แผนกตำราและคำบรรยาย โทร. ๐๒ ๘๘๗ ๖๘๑๔

แผนกคำพิพากษาศึกษาและวารสาร

เปิดรับจองหนังสือคำพิพากษาศึกษาประจำพุทธศักราช ๒๕๖๓ เนื้อหาภายในหนังสือคำพิพากษาศึกษา ประกอบด้วยฎีกา กว่า ๕๐๐ เรื่อง ที่เป็นข้อกฎหมายที่สำคัญเกี่ยวกับ กฎหมายอาญา กฎหมายแพ่ง วิธีพิจารณาความอาญา วิธีพิจารณาความแพ่ง พระราชบัญญัติและกฎหมายอื่น หมายเหตุท้ายฎีกา และคำสั่ง คำร้อง คำวินิจฉัยของประธานศาลฎีกา จัดพิมพ์โดย เนติบัณฑิตยสภา (บรรณาธิการ : นายสมชัย ชีฆาอุตมาร) ๑ ชุดมี ๑๓ เล่ม (ตอน ๑ - ๑๒ และสารบัญ ๑ เล่ม) สามารถจองได้ตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๓ เป็นต้นไป

- สมาชิกประเภทรับเอง ราคาชุดละ ๑,๖๐๐ บาท
- สมาชิกประเภทส่งไปรษณีย์ ราคาชุดละ ๒,๐๐๐ บาท

วิธีการสั่งจอง/การชำระเงิน :

- สั่งจองด้วยตนเองและชำระเงินสดที่ : แผนกหนังสือคำพิพากษาศึกษาและวารสาร
- ธนาคารพาณิชย์ : ผู้อำนวยความสะดวกเนติบัณฑิตยสภา เพื่อรับเงิน ณ ที่ทำการไปรษณีย์ ตลิ่งชัน ๑๐๑๗๐ (เพียงแห่งเดียว) ส่งเอกสารใบสั่งจองและธนาคารนัดตัวจริงมาที่ : ผู้อำนวยการกองคลัง เนติบัณฑิตยสภา
แผนกหนังสือคำพิพากษาศึกษาและวารสาร เลขที่ ๓๒/๒-๘ หมู่ ๑๖ ถนนกาญจนาภิเษก แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ ๑๐๑๗๐
- โอนเงินเข้าบัญชีออมทรัพย์ ธนาคารกรุงไทย สาขาพุทธมณฑล สาย ๒ ชื่อบัญชี เนติบัณฑิตยสภา เลขที่ ๐๔๐-๑-๓๕๗๕๕-๔ ส่งเอกสารและหลักฐานการชำระเงินมาที่ : E-mail : publication@thethaibar.or.th หรือ โทรสาร : ๐๒ ๘๘๗ ๖๘๑๒

สอบถามรายละเอียดที่ แผนกคำพิพากษาศึกษาและวารสาร โทร. ๐๒ ๘๘๗ ๖๘๑๒, ๐๒ ๘๘๗ ๖๘๐๑ - ๗ ต่อ ๑๐๕

โทรสาร ๐๒ ๘๘๗ ๖๘๑๒

<http://www.thethaibar.or.th>

* กรรมการเนติบัณฑิตยสภา, อนุกรรมการประชาสัมพันธ์ เนติบัณฑิตยสภา

ข่าว เนติบัณฑิตยสภา

พิธีถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน ประจำปี ๒๕๖๓

นางเมทินี ชโลธร นายกเนติบัณฑิตยสภา เป็นประธานในพิธีถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน ประจำปี ๒๕๖๓ ณ วัดภคินีนาถวรวิหาร แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๓ ในงานนี้ คณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภา ข้าราชการตุลาการ ข้าราชการอัยการ และพนักงานเนติบัณฑิตยสภา ร่วมในพิธีฯ ดังกล่าวด้วย

เข้าเยี่ยมคารวะ

ว่าที่ร้อยตรี ดร.ถวัลย์ รุยาพร นายกสภาทนายความ และคณะกรรมการบริหารสภาทนายความ เข้าเยี่ยมคารวะและมอบแจกันดอกไม้แสดงความยินดีกับนางเมทินี ชโลธร นายกเนติบัณฑิตยสภา นางสาวปิยกุล บุญเพิ่ม อุปนายกเนติบัณฑิตยสภา คนที่ ๑ และ นายชาติ ศรีสุวรรณ เลขาธิการเนติบัณฑิตยสภา ณ ห้องทำงานฯ ชั้น ๒ อาคารเนติบัณฑิตยสภา ในโอกาสเข้ารับตำแหน่งนายกเนติบัณฑิตยสภา อุปนายกเนติบัณฑิตยสภา คนที่ ๑ และ เลขาธิการเนติบัณฑิตยสภา เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๓

สอบปากเปล่า ครั้งที่ ๒ สมัยที่ ๗๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒

นางเมทินี ชโลธร นายกเนติบัณฑิตยสภา พร้อมด้วย นางสาวปิยกุล บุญเพิ่ม อุปนายกเนติบัณฑิตยสภา คนที่ ๑ นายชาติ ศรีสุวรรณ เลขาธิการเนติบัณฑิตยสภา ว่าที่ร้อยตรีถวัลย์ รุยาพร รองเลขาธิการเนติบัณฑิตยสภา นายเกียรติจักร วัจนะสวัสดิ์ บรรณารักษ์ นายศักดิ์ ช่วงรังษี เลขาธิการสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา และนายประเสริฐ เสียงสุทิวังค์ รองเลขาธิการสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ตรวจดูความเรียบร้อยในการสอบปากเปล่า ครั้งที่ ๒ สมัยที่ ๗๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ ณ ห้องบรรยายรพีพัฒนศักดิ์ ชั้น ๔ อาคารเนติบัณฑิตยสภา เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓

บรรณาธิการแกล้ง

วันรักต้นไม้ประจำปีของชาติ ถือกำเนิดขึ้นจากแรงปณิธานของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี หรือ “สมเด็จพระย่า” ที่ทรงให้ความสำคัญต่อการบำรุงรักษาต้นไม้และต้องการฟื้นฟูความสมดุลของธรรมชาติ โดยพระองค์ทรงปลูกและบำรุงรักษาต้นไม้ด้วยพระองค์เองมาตลอดพระชนม์ชีพ ด้วยเหตุนี้ คณะรัฐมนตรีจึงมีมติ เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๓ อนุมัติให้วันที่ ๒๑ ตุลาคมของทุกปี ซึ่งเป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพ ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เป็น "วันรักต้นไม้ประจำปีของชาติ"

จุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภา ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้ บทความ เนื่องจากปก เสนอเรื่อง “วันรักต้นไม้ ประจำปีของชาติ” โดย กฤษฎา บุญยสมิต, และ วาสนา เกตุหัง บทความ ปัญหาจากข้อหาหรือกฎหมายที่น่าสนใจ เสนอเรื่อง “อายุความกับการใช้สิทธิเรียกร้องติดตามชำระหนี้คืน” โดย นางลลิตา ยุติธรรมดำรง กล่าวถึง สำนักงานกองทุน พ. ขอหาหรือเกี่ยวกับการนับอายุความของสัญญากู้ยืมเงิน (กรณีหนี้บุคคลค้าประกันและสัญญาเช่าซื้อ (กรณีหนี้หลักทรัพย์ค้ำประกัน) ที่จัดทำขึ้น อายุความเรื่องดอกเบี้ย การดำเนินการอย่างไรเพื่อให้มีผลทำให้อายุความ สะดุดหยุดลง ฯลฯ, บทความ คำพิพากษาฎีกาที่น่าสนใจ เสนอเรื่อง “ความรับผิดของผู้ค้ำประกัน” โดย ผศ.ดร.สมหมาย จันทรเรือง กล่าวถึง คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๔๖๔/๒๕๖๑, บทความ เจาะฎีกาเด่น เสนอเรื่อง “สิทธิการเช่าไฉจะเป็นสิทธิเฉพาะตัวของผู้เช่าหรือไม่นั้นต้องพิจารณาว่าคู่สัญญามีข้อตกลงกันให้ผู้เช่าให้เช่าช่วงหรือโอนสิทธิ การเช่าได้ หรือไม่” โดย รังสิชัย บรรณกิจวิจารณ์, มนต์ชัย ชนิทรลีลา, และ อมรรักษ์ ศรีบุญขำ กล่าวถึง คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๐๕๘/๒๕๕๙, บทความ ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย เสนอเรื่อง “Comparative Rules of Evidence (Civil Cases)” โดย สิตานันท์ ศรีวรกร กล่าวถึง พยานเปรียบเทียบ (พยานแฝง) พร้อม คำศัพท์ที่น่าสนใจ, บทความเรื่อง “โครงการฟ้องคดีไม่ยุ่งยากในทันทีของสำนักงานอัยการสูงสุด” โดย ร้อยตรี ธนา ภัทรภาษิต และ พันเลิศ เอกบรมสิริ กล่าวถึง หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และแนวทางในการดำเนินการของโครงการฯ เพื่ออำนวยความสะดวกด้วยความรวดเร็ว ลดความเหลื่อมล้ำ และเป็นธรรมแก่ประชาชน, บทความ เรื่อง “ความผิดฐานหมิ่นประมาทกับการโพสต์ข้อความลงในเครือข่ายสังคมออนไลน์” โดย ทีปกร โภมลพันธ์พร และ พันโท สุทธิวิทย์ แสงประสิทธิ์ กล่าวถึง ประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับความผิดฐานหมิ่นประมาทที่เกี่ยวข้องกับการโพสต์ ข้อความลงในเครือข่ายสังคมออนไลน์ ปิดท้ายด้วย “มุมข่าว” โดย ประเมศวร์ อินทรชุมนุม

พบกันใหม่เดือนพฤศจิกายน

กฤษฎา บุญยสมิต

ติดตามอ่านจุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภาฉบับย้อนหลังได้ที่เว็บไซต์เนติบัณฑิตยสภา

<http://www.thethaibar.or.th>

เอกสารเผยแพร่ความรู้ แจกฟรี ห้ามจำหน่าย

(สงวนสิทธิ์ใช้ในกิจการของแผนกประชาสัมพันธ์ เนติบัณฑิตยสภาเท่านั้น)

จัดทำโดย คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์เนติบัณฑิตยสภา จำนวน ๒,๕๐๐ เล่ม

เนติบัณฑิตยสภา เลขที่ ๓๒/๒ หมู่ที่ ๑๖ ถนนกาญจนาภิเษก แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ ๑๐๑๓๐

พิมพ์ที่ : บริษัท กรู๊สซาม พับลิชชิ่ง จำกัด

๔๓/๑๓๒ ถนนพรหลัษย์อิน แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐